Estudi de gènere

Adolescències, pantalles, gènere i violències masclistes

Canal Salut > Drogues
Drogues.gencat

Salut/Agència de Salut Pública de Catalunya
S/Sistema de Salut de Catalunya
Generalitat de Catalunya

Autoria i coordinació

Coordinació

Joan Colom Farran. Subdirecció General d'Addiccions, VIH, ITS i Hepatitis Víriques

Ana Isabel Ibar Fañanás. Subdirecció General d'Addiccions, VIH, ITS i Hepatitis Víriques

Autoria

Mireia Ambròs Hortensi. RDRlab

Sònia Rubio Jansana. EdPAC - Educació per a l'Acció Crítica

Disseny de l'estudi, grups de discussió i anàlisi de dades

Alejandro Almansa Rodríguez. EdPAC - Educació per a l'Acció Crítica
Mireia Ambròs Hortensi. RDRlab
Mireia Espejo Figuerola. EdPAC - Educació per a l'Acció Crítica

Sònia Rubio Jansana. EdPAC - Educació per a l'Acció Crítica

Alguns drets reservats

© 2022, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. Agència de Salut Pública de Catalunya. Subdirecció General d'Addiccions, VIH, ITSi Hepatitis Víriques

©

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.La llicència es pot consultar a la pàgina web de Creative Comons.

Edita: Agència de Salut Pública de Catalunya

Subdirecció General d'Addiccions, VIH, ITS i Hepatitis Víriques

Primera edició: Barcelona, Desembre de 2022.

Assessorament lingüístic: Secció de Planificació Lingüística del Departament de Salut Disseny de plantilla accessible 1.03: Oficina deComunicació. Identitat Corporativa.

SUMARI

Breu introducció 5
Metodologia 6
Nota prèvia a l'anàlisi 10
Anàlisi del bloc 1: Usos, continguts i motivacions 11
General 11
Usos 11
Dispositius i aplicacions que es fan servir i es tenen a l'abast 12
Aplicacions i entorns digitals que es fan servir 13
Temps d'ús 13
Límits, organització i restriccions 15
Despesa econòmica, ús de diners 17
Diversitat percebuda, al voltant dels usos i pràctiques amb pantalles 18
Continguts 20
Continguts que es consumeixen 20
Continguts que es generen 21
Continguts amb els que s'interacciona 23
Continguts i pràctiques que no es comparteixen 23
Diversitat percebuda, al voltant dels consums amb pantalles 26
Motivacions 27
Motivacions autopercebudes per l'ús i el consum 27
Acceptació, triomf, normativitat 28
Canvis de pràctiques 30
Diversitat percebuda, al voltant de les motivacions 32
Anàlisi del Bloc 2: Comoditat, seguretat, riscos i cures als entorns digitals 33
General 33

Comoditat i incomoditat en els entorns digitals 33
Espais segurs/espais insegurs 35
Riscos dins les pantalles 38
Cures 40
Anàlisi del Bloc 3: Situacions no desitjades, violències i violènciesde gènere 42
General 42
Assetjaments i males experiències en general 42
Situacions no desitjades i males experiències 42
Impacte emocional 45
Reaccions i conseqüències 47
Violències masclistes 49
Violències de gènere digitals en l'adolescència 50
Emocions, reaccions i conseqüències 54

Breu introducció

El present és un document d'anàlisi i conclusions preliminars sobre la temàtica deles Adolescències, les Pantalles, el Gènere i les Violències Masclistes.

La informació que aquí es presenta s'ha estret principalment de la realització de diversos grupsfocals, emprant l'estratègia de la no mixtedat, per a poder elaborar una aproximació, des de la perspectiva de gènere als discursos adolescents sobre els usos de pantalles i el gènere.

En les properes pàgines hi trobareu recollida la proposta metodològica que ha guiat aquest treball i un anàlisis expert, distribuït en apartats temàtics, del corpus textual recollit en els grupsfocals.

Aquest treball s'ha realitzat per part d'EdPAC – Associació Educació per a l'Educació Crítica, amb la col·laboració en la coordinació de la Mireia Ambròs Hortensi, entre els mesos de juliol i desembre de 2022.

Metodologia

Per a realitzar aquest document s'ha emprat principalment la tècnica recollida d'informació a través de realització de grups focals i les tècniques d'anàlisi del discurs.

La tècnica d'investigació principal és una tècnica qualitativa que adopta la forma d'una discussió oberta però focalitzada, basada en una guia de preguntes elaborades prèviament, i que té coma objectiu d'obtenir percepcions i idees sobre un tema específic a partir de les intervencions delsi les participants, però especialment de la interacció comunicativa entre aquestes. És a dir, la informació resultant és més que la suma de les parts, ja que en la interacció les persones participants no només expressen les seves idees sinó que les reelaboren, al compartir i comparar, amb la resta d'integrants del grup. L'anàlisi posterior es centra doncs tant en el cos textual recollit com en les interaccions que s'hi han desenvolupat en aquest cos textual.

L'equip de treball ha estat constituït per un equip de coordinació de 2 professionals, amb el suport de 2 professionals expertes en diferents moments de la recerca; es tracta d'un equip especialitzat en el món educatiu i de la prevenció de les DAC, especialitzat en l'aplicació de perspectiva de gènere. També s'ha comptat amb d'altres professionals de suport per a diferents tasques, com suport a la conducció dels grups, transcripció, etc.

A més de les tècniques principals exposades anteriorment, per a tot el procés de treball s'han revisat i emprat diferents aproximacions teòriques (revisió del marc legal i conceptual, especialment al voltant de les violències masclistes) i eines metodològiques (estratègies no mixtes), que descriurem molt breument a continuació.

En primer lloc, l'equip ha realitzat una cerca documental (revisió bibliogràfica dels marcs metodològics i benchmarking de material disponible) per a crear el marc teorico-metodològic que guiarà el projecte.

En segon lloc, l'equip de 4 professionals ha dissenyat els guions per als grups focals; es tracta de fitxes de treball per a educadors/es que consisteixen principalment en propostes guionitzades (estructurades en blocs temàtics i sub-blocs de contingut) que permeten realitzar les sessions conduïdes de treball amb grups d'adolescents.

- Els guions s'estructuren en una dinàmica introductòria, 3 blocs de contingut - alhora dividits en sub-blocs- i una dinàmica de tancament:
    - BLOC 1: S'aborden temàtiques generals al voltant dels usos realitzats de pantalles, els continguts consumits, així com les motivacions per a aquests usos, des d'una perspectiva de gènere.
    - BLOC 2: S'aborden temàtiques al voltant de la comoditat i seguretat dels entorns virtuals, així com els riscos percebuts i les pràctiques de cura i autocontrol que es realitza, des d'una perspectiva de gènere.
    - BLOC 3: S'aborden les situacions no desitjades i les violències que es donen als entorns digitals i específicament s'aprofundeix en les violències masclistes, desd'una perspectiva de gènere.
- Aquests guions comparteixen una estructura però difereixen específicament en l'enfocament d'algunes preguntes relacionades amb les violències i específicament les violències masclistes, per a poder extreure la informació més rellevant per a cada grup. Així es realitzen tres guions diferenciats; un per a un grup mixte de nois i noies, un per aun grup no mixte de noies i un per a un grup no mixte de nois.
- Alhora, s'hi introdueix estratègies de gestió de grup i cura diferencial per a l'abordatge segur d'aquestes temàtiques.
- La durada prevista de cada grup focal és de 2 hores.

En tercer lloc, la gestió dels grups focals.

- Es cerquen diferents adolescents d'entre 15 i 16 anys, per a constituir els tres grups; enprevisió:
    - Un grup mixt d'adolescents, format per 12 persones (6 nois i 6 noies).
    - Un grup no mixt de noies, format per 9 persones.
    - Un grup no mixt de nois, format per 9 persones.
- Es troben moltes dificultats per a la participació voluntària de nois en els grups focals; finalment s'ha comptat amb la col·laboració de diverses professionals de l'àmbit educatiu que han vinculat especialment a joves nois a la recerca.
- Es compensa la participació dels nois i les noies.

En quart lloc, la realització els grups focals.

- Els grups es realitzen entre juliol i desembre de 2022.
- Es compleix la previsió de la composició dels grups, d'adolescents d'entre 15 i 16 anys, organitzats en:
    - Un grup mixt d'adolescents, format per 12 persones (6 nois i 6 noies).
    - Un grup no mixt de noies, format per 9 persones.
    - Un grup no mixt de nois, format per 9 persones.
- Es realitzen sessions de 2 hores i s'apliquen els diferents qüestionaris per a cada grup.
- Les sessions són conduïdes per un equip coordinat de moderadors i moderadores.
    - Les tasques concretes de moderació (formular les preguntes, repartir els torns i prendre notes) es divideixen entre les dues persones dinamitzadores de cada grup, diferenciant principalment entre un rol més actiu de moderació i un altre rol d'observació i registre.
    - Per a realitzar el grup mixt hi ha 2 persones moderadores (1 dona i 1 home); per a realitzar el grup no mixt de noies, 2 persones moderadores (2 dones); i en el grup no mixt de nois, 2 persones moderadores (2 homes). Aquestes moderacions, s'escullen i distribueixen en funció del gènere de les persones dels grups a dinamitzar de forma expressa.
- Aquestes sessions s'enregistren íntegrament en àudio per al posterior bolcatge i anàlisi. Al llarg de la sessió es registren també la distribució i ordre de la paraula, paraules clau emprades i notes rellevants per a la posterior transcripció.
- A partir de la realització del primer grup, en clau de pilotatge, s'analitza la dinamització i els resultats del primer grup i es revisen els guions; els guions restants s'ajusten a nivell de llenguatge i es valida l'estructura dels blocs per a mantenir els objectius de les sessions (quines preguntes han funcionat, quines s'han hagut de matissar, etc.), la simetria entre tots els grups (introduir nous termes o desenvolupament de preguntes usades al primer grup per a la resta) i les preguntes clau que s'han de mantenir en cas de desajustos temporals donades les possibles aportacions diferencials de cada grup.

En cinquè lloc, la transcripció dels grups focals.

- Les transcripcions es realitzen entre juliol i desembre de 2022.
- Es realitzen transcripcions literals de tot el contingut enregistrat a partir dels àudios, amb el suport de les notes preses durant les sessions.

En sisè lloc, el bolcatge dels grups focals.

- A partir dels guions i les transcripcions, una professional de l'equip organitza una graella de treball on es bloquen i recullen, separades per blocs i sub-blocs i per grup, les idees principals i les informacions rellevants del corpus textual recollit.
- Una professional de l'equip realitza un bolcatge complementari a partir de les fonts

  originals (àudios) per a complementar i revisar el bolcatge.

En setè lloc, l'anàlisi dels grups focals:

- Hi participen 3 professionals de l'equip de treball.
- Aquest anàlisi es fa a partir de l'escolta dels àudios originals del grups focals (mínim tres vegades cada grup per part de cada professional), les transcripcions literals i el bolcatge realitzat a la graella de treball.
- S'organitzen diferents sessions d'anàlisi on hi participen les 3 professionals:
  - Dues sessions per al primer bloc
  - Dues sessions per al segon bloc
  - Tres sessions per al tercer bloc.
- Per a cada part i sub-part, s'analitzen els ítems en tres claus:
  - Descripció general i discussió del contingut i les idees força
  - Anàlisi descriptiu
  - Anàlisi interpretatiu

En vuitè i darrer lloc, la redacció del present document. La redacció ha estat realitzada per part de les dues professionals coordinadores.

Nota prèvia a l'anàlisi

El present anàlisi s'ha elaborat textualment mantenint l'estructura general dels tres blocs de contingut treballats amb els i les adolescents als grups focals a partir de la divisió proposada als guions.

Tot i això s'han reconfigurat els sub-blocs en algunes ocasions ens les que ha estat necessari en pro de la intel·ligibilitat del present document. Aquests s'han reorganitzat a partir dels continguts generals recollits mantenint una estructura comuna -tot i que hi ha hagut preguntesdiferencials en els diferents grups- atenent a les dinàmiques pròpia de la tècnica de recollida d'informació dels grups focals: és comú la ¡saturació d'informació per repetició, es faciliten informacions que responen diverses preguntes alhora, els i les participants retornen a preguntesanteriors que creuen que no han respost bé per a corregir-les o matisar-les, o es refereixen a preguntes que consideren que ja han respost d'altres maneres, per posar alguns exemples.

Així, es prioritzat facilitar un anàlisi descriptiu i un anàlisi interpretatiu del contingut textual recollit que respecti la intenció i integritat dels continguts, més que no pas la seqüència en la que aquests es van presentar.

D'altra banda, donades aquestes dinàmiques s'ha decidit no generar repeticions en les descripcions i en l'anàlisi i recollir només les aportacions significatives i no reiterades en cada apartat.

Anàlisi del bloc 1: Usos, continguts i motivacions

General

En el primer bloc, com ja hem comentat s'aborden temàtiques generals al voltant dels usos realitzats de pantalles, els continguts consumits, així com les motivacions per a aquests usos, des d'una perspectiva de gènere.

Aquest bloc, donada la seva amplitud, es divideix en tres apartats temàtics per a cadascun dels punts.

Usos

Els continguts que es cerca treballar en aquest apartat són:

- Usos de dispositius en general i possible diferència d'usos de dispositius i aplicacions

  segons gènere.
- Diferència de la planificació (hores, horaris, etc.) segons gènere, tant pel que fa a condicionants externes (exemples control pares) o interns (per decisió o organitzacióde l temps personal, perquè planifiquen més el temps, etc.).
- Diferència dels usos dels diners segons gènere.
- Si apareixen en una primers instància pràctiques o usos de la pornografia online, els jocsd'atzar i les apostes, la despesa de molts diners en videojocs i les relacions sexo afectivesa través de les pantalles *(s'aprofundeix en el segon apartat*).
- Autopercepció en relació a la diversitat i al interseccionalitat en relació a aquestes temàtiques.

Dispositius i aplicacions que es fan servir i es tenen a l'abast

Anàlisi descriptiu

Els primers dispositius que es mencionen en el grup mixte són ràpidament el mòbil i l'ordinador, dels quals es fa un ús a nivell personal (en referència a que són aparells "seus"). Com a ús compartit amb d'altres apareix la televisió (tot i que algunes persones comenten que ja no la miren) i la tauleta. Es mencionen també llibres digitals i consoles, com la Nintendo, o la Play -citades només pels nois del grup-.

Al grup de noies les respostes es centren en el mòbil, l'ordinador i la tauleta, tot i tenir a l'abast d'altres dispositius. De contrapartida en el grup de nois comenten que fan ús de tots els dispositius i n'enumeren un bon nombre, centrant-se especialment en les consoles.

Anàlisi interpretatiu

- En el general, sembla que al grup mixte es complementen en relació al discurs, nois i noies van sumant a allò que diuen.
- Sembla que en el grup no mixte de noies hi ha un ús pràctic més restringit de dispositius, i es menciona fer-ne menys usos i tenir-ne menys a l'abast. A tall d'hipòtesis podem especular que o bé a les noies se'ls hi ofereix menys varietat tecnològica o be és un tema de percepció perquè elles utilitzen menys dispositius perquè no hi "tenen interès".
- A tall d'hipòtesi hi hauria certa relació de gènere amb els dispositius; elles es centren en el mòbil (mencionant no només el dispositiu sinó la marca del preferit -Iphone-) i ells, tot i que també tenen una relació central amb el mòbil, en les consoles (anomenant-les no només pel nom genèric del dispositiu sinó per els diferents "tipus", com la Nintendo, la Xbox, la Switch, etc.).

Aplicacions i entorns digitals que es fan servir

Anàlisi descriptiu

Al grup mixte es mencionen Instagram, TikTok, Whatsapp i Youtube com a principals; s'enumeren també Pinterest, Wattpad i Twitter. Es comenta que tenen moltes instal·lades al mòbil, però que potser no es fan servir, com és el cas de Facebook. Al grup de noies es mencionen Instagram, TikTok, Whatsapp, Snapchat, Netflix i altres aplicacions de jocs al mòbil (tot i que només és una noia la que menciona els jocs o videojocs). Al grup de nois es mencionen Discord, Tik Tok, Instagram, Youtube, Facebook, Twitch, Reddit i Netflix; a més, de seguida apareix (tot i que en suposat format de broma) l'ús de pornografia com un dels usos principals.

Anàlisi interpretatiu

- Tot i que tenen un ecosistema molt ric d'entorns digitals i es mouen per aplicacions prou diferents, les xarxes principals de les que fan més ús són prou restringides i són Instagram i TikTok, i Whatsapp, amb diferents motivacions cadascuna (com s'explorarà més endavant).
- Ambdós gèneres fan ús de les plataformes *d'stream* audiovisual com son Youtube i Netflix, però l'ús de Twitch sembla que és majoritàriament masculinitzat, així com també ho és l'ús de Reddit o Discord.
- Semblaria que, en un primer moment, no consideren els videojocs com un entorn digital més (en tant que sembla que els entorns principals són els diferents tipus de xarxes socials) i que aquests tenen una consideració pròpia.

Temps d'ús

Anàlisi descriptiu

En un primer moment de la pregunta, al grup mixte es menciona un ús d'unes 3-5 hores diàries (amb persones que es desmarquen apuntant un ús de més hores), al grup no mixte de noies es mencionen de 5 a 7 hores i al grup no mixte de nois d'1'5 a 3h. Tot i això, avançant en les preguntes s'observa que la resposta del grup de nois no és acurada.

En els tres grups es relata que hi ha una diferència significativa dels dies entre-setmana i els caps de setmana, especialment entre els nois (que relaten en algun cas que poden passar-se fins a 8-12 hores jugant als videojocs en un dia de cap de setmana). Aquesta diferencia es relaciona també amb com compaginen el seu temps d'oci amb d'altres obligacions (entre-setmana les acadèmiques, però no només, i també el cap de setmana amb d'altres ocupacions); hi ha un consens que com més activitats realitzen, menys temps tenen per a les pantalles.

Anàlisi interpretatiu

- Semblaria que, per les respostes donades i el consens d'hores al que arriben els grups, els nois fan menor temps d'ús de les pantalles i els entorns digitals, o al menys ells i ellestenen aquesta percepció.
- Es podria dir que ells, en el grup no mixte, tenen una percepció menor o expressen (potser minimitzant-ho) un menor ús i el temps que destinen a les diferents pantalles; tot i això, en l'aprofundiment de la pregunta i per preguntes que es responen posteriorment, fan més temps d'us del que admeten quan se'ls hi pregunta obertament, especialment de les xarxes socials o d'altres entorns digitals similars.
- Això podria ser degut a que les activitats digitals i les pràctiques que es consideren més "pèrdua de temps" (no es consideren un oci "real", com els videojocs) tenen menys rangi estan més associades als usos feminitzats; així podria ser que passar-se molt de tempsa les xarxes fos vist com una pràctica amb menys rang, precisament perquè existeix aquesta associació de que és "cosa de noies".
- En canvi, amb els videojocs passa el contrari. Sembla que per als nois tenir un ús de 8- 12 hores als videojocs, en cap de setmana i sempre i quan no interfereixi amb d'altres activitats, és acceptat (tot i que amb disparitat de judici per part de la resta de nois, s'"entén").

Límits, organització i restriccions

Anàlisi descriptiu

Ens els diferents grups hi ha respostes comuns i també diferencials sobre els límits d'ús: tots els grups admeten que és molt complicat posar-se límits (el grup de nois és el que menys espai donaa aquesta reflexió) i que tendeixen a no fer-ho en general, a excepció del que hem anomenat enel punt anterior (altres obligacions, estudis i extraescolars, etc.). De forma general es posen límital consum quan tenen la percepció que ja hi porten massa estona. Un noi explica que, en general,si no té res més a fer, tot el temps lliure el passa amb les pantalles.

Tot i això, en el grup no mixte de noies, apareix més diversitat de reflexions des del primer moment, límits propis als usos i auto-propostes d'establiment de límits i d'organització del temps. Elles exposen que fa uns anys era més habitual tenir un límit definit i que eren les famílies les que els proposaven amb normes de temps al voltant dels usos, però que (pel general) ja fa temps que no els hi apliquen aquestes restriccions.

En el grup mixte i el grup no mixte de nois (especialment en aquest darrer, les reflexions i exemples concrets triguen més a aflorar), els límits als que es refereixen els nois majoritàriament tenen a veure amb els videojocs. En alguns casos específics que hi ha qui s'estipula hores màximes d'ús dels diferents entorns digitals (per exemple, un noi un màxim d'hores de videojocs al dia i una noia màxim d'hores a certes aplicacions).

Al preguntar per restriccions que se'ls hi proposen de forma externa a l'ús de pantalles, els tres grups proposen coses similars; refereixen que actualment no se'ls hi posen tantes restriccions externes i que era quelcom comú al context familiar quan eren petits i petites, però que ara ja no es fa (pel general). Tot i això, en el grup no mixte són principalment les noies les que refereixen els diferents tipus d'aplicacions i restriccions que els hi posaven, i al grup no mixte de nois mencionen com aquests mecanismes són que les famílies (sobretot les mares) els cridaven l'atenció abans d'anar a dormir o els feien deixar les pantalles en moments puntuals del dia per a fer altres coses.

Anàlisi interpretatiu

- Per norma general, elles tenen poca consciencia del nivell d'autoregulació que plantegen que tenen de forma constant (no sabem si amb èxit o no) i que és molt més alta que (aquella expressada) en el cas dels nois.
- Elles són les que narren més situacions de control horari par part de les famílies en la infància. A tall d'hipòtesi pot ser perquè són més didàctiques i pedagògiques al explicar-se i disposades a posar exemples, bé perquè són més conscients de les restriccions que se'ls hi proposen o bé perquè se'ls hi proposen més restriccions. Una altra interpretació és que hi ha una socialització diferencial de gènere respecte l'aprenentatge de responsabilitats i l'autoincorporació de límits, sent les noies les que han de ser més "responsables".
- En el grup no mixte de nois sembla que hi ha algunes contradiccions respecte els límits autoimposats i els límits externs; semblaria que alguns nois volen donar una imatge específica en relació als límits externs respecte les famílies, que són els altres els que els hi ha de posar i ells els transgredeixen.
    - Quan alguns nois (en el grup no mixte) parlen de límits per part de les famílies, mencionen que les que els proposen constantment són les mares.
- Sembla que hi ha un repartiment diferencial, a nivell potser de gènere però també de competències familiars en relació a l'habilitat digital i la classe social, per a fer servir diferents tipus d'aplicacions de control parental.
- En cap dels grups es mencionen límits o restriccions als centres educatius o a d'altres espais; és possible que sigui perquè interpreten que en d'aquestes espais hi ha d'haver una normativa específica dels usos i per tant no els viuen com a restriccions explícites, o potser perquè es salten aquestes restriccions constantment.

Despesa econòmica, ús de diners

Anàlisi descriptiu

En relació a fer despesa o gastar-se diners en entorns digitals hi ha molta diferència de la despesa feta i una diferent gestió de la despesa segons gènere. En el cas dels nois, ells "saben més" com gastar (en tant que és de plataformes digitals, codis i descomptes, passarel·les a través de xarxes socials, etc.) i ho han fet en algun moment, especialment vinculat als jocs.

Les noies per norma general diuen que no han fet cap despesa econòmica als entorns digitals, a excepció de dues noies al grup no mixte; una noia que ha fet despesa en videojocs i una altra (i possiblement més d'una) en compres de roba a través de plataformes online o pàgines especialitzades (com Shein). Citen que hi ha targetes/vales que els permeten comprar coses.

Els nois, tant al grup mixte com al grup no mixte, admeten que han fet diferents tipus de despeses, especialment associades amb els videojocs. Es comenten despeses molt variades però es coincideix que hi ha algunes èpoques o jocs que són més iniciàtics en aquest sentit (com per exemple el Fortnite); en el grup no mixte de nois, les despeses mencionades oscil·len entre els 10 euros i els 50-70 per alguns jocs específics, fins a 600 euros en un cas.

En un cas un noi especifica que les despeses sempre les ha fet amb autorització prèvia dels familiars.

Anàlisi interpretatiu

- En cap cas es considera la compra de dispositius com a despesa. Sigui perquè no la realitzen ells i elles sinó les famílies, sigui perquè no senten que el cost del dispositiu compti (ja que els dispositius s'"han de tenir").
- Al voltant d'aquest tema es desperta molta camaraderia i molta complicitat en el grup no mixte de nois; a tall d'hipòtesi podríem dir que en un espai no mixte ells se senten molt més còmodes per a mostrar aquest tema, que desperta moltes ambivalències.

- Respecte a quest tema hi ha diferents apreciacions rellevants, tot i que en resum els noiscomparteixen un discurs complex que justifica la despesa en videojocs:
    - Es fan certes observacions al grup de nois i al grup mixte que deixen entreveureque hi ha una idea que gastar-se diners pot significar que no s'és bo a un joc; sigui perquè és quelcom que és fa de més petits o perquè s'entén que quan es fa aquesta despesa és per a avançar en el joc o tenir avantatges, fet que no és necessari o no cal quan es domina un joc.
    - Tot i això, sembla que tots o gairebé tots han fet despeses (encara que siguin petites i encara que sigui quan eren més joves) al voltant de jocs i per tant entenen que és quelcom que es fa habitualment.
    - Sembla que hi ha un acord que quan un està enganxat a un jocs, és habitual i relativament "normal" gastar-s'hi diners. Aquest fet desperta certa comprensióalhora que cert judici, tot i que aquest darrer només quan les quantitats de despesa són elevades.
    - En alguns casos, hi ha qui presumeix de les quantitats gastades, sempre i quan aquestes no siguin excessives. Fet que encaixa i no genera contradicció dins aquesta concepció ambivalent amb la despesa
- Per a seguir aprofundint: s'obre el dubte de si aquests discurs al voltant de la despesa en els videojocs seria ben vista si la realitzes una noia, o de si es realitzessin els mateixostipus de despesa en roba, es mantindria el mateix no-judici.

Diversitat percebuda, al voltant dels usos i pràctiques amb pantalles

Anàlisi descriptiu

Preguntats els tres grups sobre si tothom fa servir les pantalles igual o quines pràctiques tenen les persones del seu voltant, responen que les pràctiques són particulars i que depenen de cada persona (dels seus gustos i aficions) i del context (qui les fa servir per a estudiar, per a treballar, hi ha qui li interessen els jocs i hi ha qui no, etc.).

Tot i això, un cop preguntats sobre si nois, noies o persones no binàries fan els mateixos usos, comencen a desenvolupar les diferències que hi perceben, que son significatives: tant al grup mixte com al grup no mixte de nois, ells exposen que hi ha usos diferencials en el sentit que ells (generalitzant) prefereixen els videojocs i elles les xarxes socials (en el grup de nois hi afegeixen les compres online). En el grup no mixte de noies poc a poc ho desenvolupen i comenten que difereixen els tipus d'usos i continguts, i inclús el temps que es fan servir.

Un altre eix interseccional que troben rellevant és el d'edat, on si veuen diferencies d'usos. En relació a la classe social, li veuen la rellevància pel factor econòmic d'accés a més tecnologia però no aprofundeixen; passa el mateix amb les diversitats funcionals o de capacitats (es centrenen els aspectes i adaptacions tecnològiques).

Anàlisi interpretatiu

- En un primer moment tenen la percepció general que els usos són particulars i que cadascú està fent servir les pantalles segons els seus propis interessos, i que no els afecten els biaixos de gènere, de classe social, etc. Tot i això, reconeixen que hi ha pràctiques diferencials, però no s'hi senten explícitament reconeguts/des.
- Hi ha una diferent expressió de la rellevància del gènere en els diferents grups, però posen exemples molts similars. En el discurs hi ha una "naturalització" dels interessos associats a cada gènere.
- Elles són més resistents a acceptar els diferències de gènere i insisteixen en que, tot i

  que hi ha generalitzacions, es tracta d'un tema de persones i interessos:
  - Podríem dir que assumir la identitat de gènere i perdre individualitat, quan aquesta és la posició subordinada, genera resistències en les noies, que no es reconeixen en l'estereotip. Elles volen ser "iguals" i per tant mantenen cert discurs de la "igualtat".
  - De contrapartida, en aquest nivell superficial, assumir la identitat de gènere quan aquesta és la posició privilegiada no comporta excessius problemes als nois.

- Pel que fa als diferents eixos interseccionals, no aporten excessives reflexions ni aprofundeixen en les diferents preguntes. Si bé en relació al gènere s'esplaien i tenen coses a comentar, pel que fa a la resta d'eixos no passa el mateix.

Continguts

Els continguts que es cerca treballar en aquest apartat són:

- Consums de continguts segons gènere.
- Censura i/o autocensura depenent d'interacció amb altres i/o patrons socials de representació i comportament
- Creació de contingut diferencial segons gènere; relació amb els mandats de gènere i els valors associats a la masculinitat i feminitat hegemòniques o normatives.
- Aprofundiment en pràctiques o usos de la pornografia online, els jocs d'atzar i les apostes, la despesa de molts diners en videojocs i les relacions sexo afectives a través de les pantalles.
- Autopercepció en relació a la diversitat i al interseccionalitat en relació a aquestes temàtiques.

Continguts que es consumeixen

Anàlisi descriptiu

Els tres grups coincideixen en que consumeixen continguts principalment a partir d'Instagram, de TikTok i dels Videojocs, tot i que de forma diferent cada grup. El grup no mixte de nois introdueix Youtube. El contingut principal és, per tant, audiovisual; la imatge hi té un lloc preeminent.

Del tipus de contingut en tant que temàtica, les respostes són, en inici, molt estereotipades: les noies citen continguts de moda (destacarà molt la roba en general), balls, maquillatge, comèdiai esports (específicament les noies que practiquen esports) i els nois citen continguts d'esports,de videojocs (*gameplays* i altres) i d'automoció, també de diferents tipus de comèdia. Els nois

segueixen també directes de les temàtiques citades (també a partir de seguir a figures de *youtubers* o *twitchers* específics).

El contingut genèric que més segueixen és de la "vida de la gent" o "coses de la gent"; segueixen principalment allò que publiquen de les seves vides de les persones properes i, en menor mesurao citat més per sobre, persones no tan properes (entenem que ¡referents d'aquests entorns digitals -petites i grans creadores de contingut -*tiktokers*, *instagramers*, *youtubers*, etc.).

Anàlisi interpretatiu

- Es reforça la percepció de TikTok com a xarxa social que satisfà les seves expectatives jaque els ofereix contingut que identifiquen com del seu gust més altres tipus de contingutvariat que permet que no s'avorreixin; de contrapartida senten que Instagram els força massa continguts poc variats i molt cenyits a temes que ja tenen molt explorats.
- Els continguts que poden definir són molt estereotipats; tendeixen a parlar d'aquells més generals i només algun noi es desmarca amb algun contingut d'un interès molt específic. El que no ens permet saber si és perquè en aquesta etapa vital no reconeixenespecialment els seus interessos particulars, en tant que no siguin característics del seugènere, o perquè no els comparteixen amb la resta del grup.

Continguts que es generen

Anàlisi descriptiu

En tant que continguts que ells i elles mateixes creen, les respostes són molt diferents segons el grup. En el grup mixte es consensua amb el grup (de forma genèrica) que es pengen algunes histories d'Instagram de coses que els agraden a ells i elles i les seves amistats (coses que fan en el dia a dia, aficions que tenen, interessos, etc.); elles exposen que pengen vídeos fent playbackso balls.

En el grup de noies (a més de mostrar diversitat en els consums) s'aprofundeix més en com gestionen els continguts produïts, que són fonamentalment a través de les xarxes socials, i en el

tipus de vídeos i històries que pengen: coses del seu dia a dia i coses que els recorden o comparteixen amb les seves amistats (moments bonics, missatges i dedicatòries, etc.). A més, a Insta hi penjaran coses del seu dia a dia però que siguin més públiques, per compartir en general

amb tothom, i TikTok el faran servir per a comunicar-se i compartir coses més privades, amb amistats o grups d'amistats que trien.

En el grup de nois es manifesta que no es penja ni es crea contingut. Tot i això diversos nois del grup comenten que, quan eren més petits, si van intentar crear contingut de diferents maneres (canals de Youtube, enregistraments de *gameplays*, etc.). Un noi expressa que ell mai penjaria continguts a TikTok.

Anàlisi interpretatiu

- En una primera instància podríem dir que elles creen més contingut tant relacional com més públic en obert a les xarxes socials, i ells generen menys contingut d'aquest tipus. Ells s'exposen menys en aquest ecosistema social, en contrapartida a elles, que s'exposen (tot i que de forma molt regulada i autoconscient com veiem per les seves distincions entre les plataformes que fan servir per cada cosa i com aprofundirem més endavant) a la mirada pública, en clau de mostrar-se, inclús potser validar-se o agradar.
- Podríem dir que les noies entenen el *contingut* als entorns digitals d'una forma més amplia i sí que consideren que el que fan és contingut (tot i que el que més reconeixen com a tal és aquell que segueix les "tendències" o els *trends*, com els balls). De contrapartida podríem interpretar que ells no entenen les seves pròpies publicacions com a contingut.
- Diversos nois relaten haver creats canals i vídeos de més petits (a partir de 8 o 9 anys) i haver intentat tenir "èxit" com a creadors. Podríem interpretar que existeix un mandat de gènere, que afecta ja en les primeres etapes de la vida, que autoritza als homes a mostrar-se i a creure que tenen continguts que aportar i possibilitats de triomfar amb aquests; mandat que no afecta de igual manera a les noies, ja que cap d'elles manifesta haver fet continguts públics de petites en plataformes de vídeo o audiovisual per a cercar aquest èxit públics.
- Per a seguir aprofundint: quines diferencies segons gènere en la creació de continguts tenen a veure amb els valors hegemònics associats a la masculinitat o la feminitat. Elles di positen més autoestima en la seva imatge, en reproduir el que s'espera d'elles, son més complaents a les necessitats dels demés? Ells generen continguts en relació als videojocs o a reptes perquè estan associats a valors com

l'habilitat, la fortalesa, la violència i la transgressió? Es tracta de continguts que reafirmen la seva masculinitat?

Continguts amb els que s'interacciona

Anàlisi descriptiu

Definitivament, els tres grups manifesten que interaccionen més amb els continguts que creen les seves persones properes (mirar, donar *likes*, respondre...). És una de les seves activitats principals. Tot i això hi ha interaccions diferencials: al grup de nois es comenta que és habitual donar *likes* a les seves amistats però no posar comentaris o contribuir a converses en les seves xarxes.

D'altra banda plantegen que interaccionen principalment amb els continguts que els hi poden semblar interessants personalment (sobretot opinions similars, gent en situacions amb els que s'identifiquen o s'hi vegin reflectits i reflectides, contingut que et pot servir en algun altre moment o et pot ajudar, etc.) o els hi poden semblar graciosos (l'humor -de diferents tipus, mencionant-se també l'humor "negre"- és molt important i és un tema recurrent), i també amb aquells continguts que poden voler compartir amb les seves amistats.

Anàlisi interpretatiu

- Els continguts amb els que interaccionen perquè els semblen interessants també difereixen, de forma general, segons gènere (a excepció de la comèdia i del vincle amb els persones propers) com ja hem descrit en els apartats anteriors.

- Tot i comentar que no produeixen gaires continguts, els nois comenten que sí interaccionen (amb bastanta intensitat) amb els continguts de les seves amistats, però de formes molt específiques; es donen *likes*, es mencionen o comparteixen altres continguts, però no es deixen comentaris públics. Sembla que son més reticents a mostrar públicament les seves interaccions més afectives.

Continguts i pràctiques que no es comparteixen

Anàlisi descriptiu

Preguntats per quines són les pràctiques que es realitzen i els continguts que es consumeixen

però no es comparteixen amb la resta, elles responen en un primer moment en clau de seguretati de pressió davant la mirada externa, i exposen que es habitual que els persones tinguin més d'un compte (un de més públic i un de més privat) per a compartir coses diferents (més públiques i més privades) però també per a cuidar-se i protegir-se en els entorns digitals. Ells, de contrapartida, connecten de seguida amb la pornografia.

En relació a la pornografia: tant el grup mixte (d'una forma una mica més discreta) com el grup no mixte de nois coincideixen que és una pràctica molt habitual i normalitzada. A més, el fet de compartir si es fa o no es relaciona amb la intimitat de cadascú (en el sentit que no és habitual compartir-ho ja que pertany al terreny personal i íntim); algunes noies argumenten que depèn molt del pudor de cada noi i de lo normalitzat que ho tingui ell particularment o el seu entorn. Hi ha certa divisió d'opinions sobre si és un tema tabú o no.

En relació als jocs d'atzar i les apostes: el grup no mixte de noies comenten que no aposten i que no coneixen a gent que ho faci; al grup mixte no aposta ningú tampoc (o ningú ho explica) però si que coneixen a gent que ho fa o saben de persones properes; al grup no mixte de nois comenten que el tema d'apostes és important i està molt present (però és més rellevant la despesa en videojocs).

En aquest darrer grup, un noi exposa seguir canals de Telegram del tema i d'altres comenten que han realitzat algunes postes però de quantitats molt petites i de forma prou anecdòtica.

Alguns comenten que potser si tinguessin diners apostarien però alhora també hi ha el discurs que no apostarien mai per no perdre els propis diners.

Hi ha prenent alhora un judici important sobre el tema, sobretot expressat en el grup mixte i per part dels nois, sobre que es tracta de pràctiques de "més vici" o amb "gent addicta".

Sobre si les persones comparteixen o no el fet de realitzar aquestes pràctiques, es comenta que seria més normal compartir quan es guanyen diners que quan es perden, per tant no es compartiria sempre.

Alhora proposen en aquest àmbit també les criptomònades i les inversions, ja que en el grup mixte coneixen a nois que hi estan interessats i involucrats: tot i això hi ha menys judici en aquest fet que en el d'apostar (per part d'alguns nois en el grup mixte), com que aquesta pràctica es més respectable i permet a algunes persones guanyar-se la vida (possible discurs de l'expertesai l'èxit).

No es parla de pràctiques sexuals a través de les pantalles.

Anàlisi interpretatius

- Elles senten una necessitat manifesta de protegir-se d'altres persones a les xarxes i ho fan amb diverses estratègies (que anirem recollint en els propers apartats) com per exemple la de creació de dos comptes. És curiós que aquest tema aparegui quan es pregunta al voltant de quines coses fan les persones que no expliquen a la resta, com simantenir un compte més "íntim" fos quelcom que s'hagués d'ocultar (tot i que està moltnormalitzat).
- D'altra banda, a tall d'hipòtesi, aquesta distinció es fa per escapar a la pressió social i laamirada externa, també es busca mantenir espais d'intimitat vs. d'altres més adequats socialment; sembla que en elles és molt manifesta la pressió sobre la seva presentació irepresentació a l'espai públic (al mencionar els dos comptes es fa en clau d'aquell que és "casa" vs. aquell que és "el carrer").
- El consum d'humor "negre" (explorar els límits, la transgressió d'allò correcte, etc.) està, pel que sembla, molt vinculat a la masculinitat.
- En relació a la pornografia, sembla que els nois (per norma general i tot i haver-hi certadiversitat de plantejaments en relació al pudor) es senten legitimats, com a mínim, per a realitzar aquests usos i, per tant, en molts casos en poden parlar (i arriben a parlar finsi tot de comentar-ho entre ells o de compartir alguna peça, tot i que de forma anecdòtica) sense avergonyir-se (tot i que hi hagi, com comentàvem, qui no ho comentipúblicament per considerar-ho part de la seva intimitat). De contrapartida, les noies semblaria que no realitzen gaire consum de pornografia o que si el realitzen no ho comenten, i menys en primera persona.
- Hi ha un consens generalitzat en que són els nois els que majoritàriament consumeixenpornografia i els que aposten o s'involucren en criptoinversions; en aquest sentit hi ha una distribució desigual per gènere en el fet de tenir-ne coneixença o tenir-ne proximitat.
- Segons la seva percepció els nois d'aquesta edat (i també possiblement relacionat ambun tema de classe) estan més en contacte amb el mon de les criptomonedes i les inversions, en relació pel que fa als consums de *youtubers* o *twitchers* que parlen i informen d'aquests temes.

Diversitat percebuda, al voltant dels consums amb pantalles

Anàlisi descriptiu

En aquest cas i en relació als tipus de consums de continguts en general, hi ha una diferència en el que apareix al grup mixte del que exposen als no mixtes. En el mitxe, en una primera instància no expressen que hi hagi diferències de gènere (tornen a insistir en el tema d'interessos i gustos personals), però de seguida es contradiuen ja que parlen de que nois i noies, per norma general, fan coses diferents: expressen que la pornografia i les apostes són activitats habitualment masculinitzades.

En el cas del grup de nois els continguts que exposen per gèneres estan molt estereotipats: elles tenen interès en continguts tipus maquillatge o qualsevol cosa que es relacioni amb el *postureo* (moda, estètica, etc.) i que si usen videojocs és molt poc, i que en canvi els nois consumeixen pornografia i estan més Youtube.

En el grup de noies aprofundeixen en el fet que els continguts que publica, amb els que interacciona, etc. una persona, et mostra com és aquesta. Admeten que normalment les generalitzacions i els estereotips es compleixen, però hi oposen que cada persona té les seves particularitats. Aporten el concepte de "target", assenyalant que els i les creadores de contingut també divideixen i es dirigeixen a audiències especifiques.

En relació al tema de diversitat de capacitats, en el grup de noies es reivindica que algunes persones comparteixen qüestions de salut mental i que això és important.

Anàlisi interpretatius

- En el cas del grup de nois, quan es refereixen als continguts que consumeixen les noiesho fan amb cert to despectiu i en clau de burla. Es fa una reflexió de que elles, per norma general, inverteixen més temps i és preocupen més, de contrapartida a ells que no es "compliquen".
- En certa mesura, tot i que nois i noies tenen una visió bastant estereotipada dels generes, en general els nois tenen més judici associat a aquest estereotip.

Motivacions

Els continguts que es cerca treballar en aquest apartat són:

- Explorar si les motivacions per als usos i consums de pantalles es relacionen amb els

  aspectes positius d'aquestes.
- Explorar si existeixen motivacions que es relacionen amb evitar repercussions negatives, com per exemple evitar certa exclusió o aconseguir l'aprovació dels iguals.
- Estratègies diferenciades, segons gènere, per aconseguir l'acceptació dels i les altres.
- Normativitat de les representacions, segons gènere, en les diferents aplicacions oplataformes.
- Autopercepció en relació a la diversitat i al interseccionalitat en relació a aquestestemàtiques.

Motivacions autopercebudes per l'ús i el consum

Anàlisi descriptiu

Les respostes a què els aporta i per quins motius realitzen aquests usos i consums de pantalles són bastant estereotipades en relació al gènere, tant en el grup mixte com en els grups no mixtes: ells parlen de diversió i entreteniment -també de reptes i superació- i elles d'estar al dia, de mantenir les relacions, de no avorrir-se i veure què fa l'altra gent.

Tot i això, les noies al grup no mixte connecten ràpidament amb la crítica (especialment que aquestes motivacions estan condicionades per possibles "addiccions" i per un efecte fomo -*fear of missing out*-); també connecten amb aquests temes alguns dels nois al grup mixte. Estan parlant sobretot en referència a les xarxes socials.

Elles en el grup no mixte aprofundeixen també en el fet que es tracta també de matar l'avorriment, o passar temps sense pensar ni reflexionar.

En el grup de nois no es realitzen aquestes reflexions, ja que es centren en descriure les motivacions en relació als usos de videojocs, i no s'aturen a reflexionar sobre les xarxes; parlen

de sentir-se bé fent coses que gaudeixes i estant amb els teus amics (tot i que també connecten amb la ràbia i la tristesa en cas que el joc no vagi bé).

En relació a si diferents aplicacions o diferents entorns digitals aporten coses diferents, en el grup no mixte posen en relleu aquelles coses que tenen en comú (comunicació, entreteniment,etc.), mentre que en els grups no mixtes es destaquen les avantatges dels espais principals queja han comentat: ells videojocs per a les emocions i Youtube per als continguts, i TikTok per a passar l'estona; i elles especialment TikTok i Instagram (destacant clarament les avantatges delprimer respecte al segon).

Anàlisi interpretatiu

- Hi ha certa connotació pejorativa, per part de les noies, del seu propi oci; amb el concepte d'estar "matant el temps" i el "cotilleo", elles mateixes no només no estan donant rang a la pràctica (que pot ser una pràctica d'entreteniment igual de vàlida que d'altres) i la minimitzen perquè no contemplen la vessant de cura col·lectiva i sosteniment de les relacions que tenen aquestes interaccions. No es contempla en el cas dels nois que no li donin rang a les seves pràctiques d'entreteniment, sinó tot el contrari, no ho consideren pas com una "pèrdua de temps".
- Sembla que TikTok és una aplicació on elles se senten menys estereotipades (ja que elscontinguts que se'ls hi ofereixen són més variats).
- Amb els videojocs i en relació a la masculinitat i les motivacions: aquests els hi aporten moltes emocions, Tot i que ells no ho expressin d'aquesta manera i potser no ens siguinmassa conscients, semblen un espai on se li permet a la masculinitat certes expressionsi no només les relacionades amb la ràbia o la diversió, sinó d'altres menys permeses comel fet d'emocionar-se.

Acceptació, triomf, normativitat

Anàlisi descriptiu

En relació a si estan pendent de quines reaccions o popularitat reben les coses que publiquen, els tres grups estan bastant d'acord en exposar que no s'ho miren gaire i que no es rellevant que diu la resta de la gent del que fan o pengen. Tot i això, aprofundint van aflorant diverses postures.

Alguns d'ells en el grup no mixte alguns admeten en un primer moment que estan molt pendents, però després canvien d'opinió quan la resta del grup diu que no ho té en compte i que pengen el que volen i "ja està".

Per part de les noies, comenten que no estan pendents, sinó que és habitual que se n'assabentin perquè segueixen mirant les xarxes, i que els hi arriben les notificacions i ho veuen. Hi ha alguns discursos diferencials per part de dues noies en el grup no mixte de que elles no els hi importa ni els hi afecta en absolut les reaccions al que fan o publiquen i una que comenta que no ho té en compte perquè no dedica temps a crear el seu contingut i per tant ja sap que no és de molta qualitat. Tot i això, elles sí comencen a aprofundir en el tema de com t'afecta i com t'impacta, i acaben admeten que estan molt pendents.

En relació a quins continguts són els que més triomfen, els diferents grups es refereixen a temes molt diversos i a diferents escales; des del que més triomfa a nivell de tendències a cada moment en les xarxes o altres entorns digitals, a al que més triomfa en relació a grups i comunitats d'amistats més petites, així com també el que més triomfa entre els seus continguts. Tot i això, elles exposen més coses relacionades amb el que es posa de moda i es *trend*.

Hi ha un discurs diferencial al grup no mixte de nois, però que és interessant ja que no es contradiu per part de ningú al grup: un noi manifesta que el contingut que triomfa son les noies, en especial les noies que van provocant.

En relació a la normativitat del que triomfa i de si hi ha algun mecanisme per a fer-ho, els tres grups estan d'acord en que no hi ha una norma única de com fer-ho. El grup mixte i el grup no mixte de nois es centra més en explicar temes de viralitat i algoritmes, que tot i que es coneguin no resulta hi ha manera segura de triomfar; tenen clar que pots fer-ho molt bé i treballar-t'ho molt i no tenir repercussió.

Elles relaten més les dinàmiques d'*influencers*, tendències, motivacions com polèmiques o altres mecanismes per sobresortir, etc. i sembla que han reflexionat i analitzat més la situació.

D'altra banda, en relació també a la normativitat, el grup mixte fa una reflexió sobre que l'atractiu físic és un element fonamental per a tenir repercussió a les xarxes. Reflexionen en primer lloc que les persones argumenten que pengen fotos o continguts en els que creuen que es veuen "bé" o "millor" o "fent coses que els agraden", i que argumenten que ho fan per si mateixos i mateixes, però que realment aquestes apreciacions es basen en l'aparença i sovint amaguen

darrere la voluntat d'agradar i de tenir l'acceptació dels i les altres. Plantegen que l'atractiu i el compliment dels estereotips tenen una part d'imperatiu.

Anàlisi interpretatiu

- Per norma general, el grup de noies i el grup mixte (liderat per les noies) tenen unes reflexions més elaborades a aquest respecte i es basen no només en un anàlisi de la part tècnica sinó també en un anàlisi de lo social i emocional d'aquestes qüestions.
- Hi ha una acord en manifestar que no els hi importa si les seves publicacions tenen repercussió i reben validació o no per part de la resta; a tall d'hipòtesi podríem dir que saben que socialment se'ls jutja i que no està ben vist que estiguin pendents (impacte del discurs adult de que no han d'estar a les xarxes per a la resta sinó per a ells i elles mateixes, quan les xarxes es tracten de connectar amb la resta). Ells no hi aprofundeixen i diuen que els hi és igual, que si que potser ho miren molt però que no ho miren amb intenció (es contradiuen en alguns punts), i elles diuen que no es gaire important, però ho veuen per defecte a les notificacions.
- Ells (potser projectant i desviant sobre com els afecta la validació dels i les demés) tenen el discurs també que a elles els afecta més i que ells no necessiten aquesta validació.
- Ells i elles tenen percepcions i fan anàlisis diferents del que es tendència, ja que generalment es refereixen a continguts diferents.
- Es dona un discurs diferencial en el grup de nois que, en certa mesura, cosifica les pràctiques i accions de les noies a les xarxes, considerant-les contingut que triomfa, però per tant contingut que es consumeix.
- En mínim en un dels nois del grup mixte es percep certa frustració per haver provat de fer material que es vitalitzes i no funciones; en elles no es percep aquesta frustració.

Canvis de pràctiques

Anàlisi descriptiu

Al voltant de si hi ha qüestions o esdeveniments que poden fer canviar les pràctiques d'una persona als entorns digitals, les noies especialment comenten que hi ha diferents elements del

propi funcionament i dinàmica de les xarxes socials que poden fer que una persona vagi canviant el seu contingut, i que es relacionen també amb l'èxit o no d'aquests (segons el que el "públic" et demana, segons els comentaris que reps, que cerqui tenir impacte i per tant segueixi les modes constantment, etc.), però també per avorriment de fer sempre el mateix.

Es centren sobretot en el tema de "lligar": els tres grups estan d'acord que voler relacionar-se amb algú que t'agrada pot fer canviar com et comportes a les xarxes, i també estan d'acord en que canvia diferent segons el cas dels nois i el de les noies. Elles comenten de si mateixes que sí estan mes actives i més pendents i que fan coses per cridar l'atenció de nois específics ("indirectes") i ells en general diuen que no fan res diferent, més que estar pendents de les xarxes d'elles. Hi ha una normativitat molt forta i moltes normes establertes de com es lliga a través de xarxes socials, de qui o com s'han de fer les indirectes, missatges, estratègies, tipus cançons, etc.

Anàlisi interpretatiu

- Els grups aniran comentant i explicant diferents temes que poden condicionar els usos de pantalles en d'altres preguntes i en d'altres moments del grup focal, sobretot en aquells que es relacionen amb les males experiències o les violències rebudes als entorns digitals.
- Pel que fa al fet de lligar, es segueix mantenint un "imaginari de la passivitat femenina": fins i tot quan estan fent coses activament, aquestes són "passives" (és a dir, elles fan "indirectes", que no es considera fer sinó esperar a "rebre"); es podria interpretar que en aquest mandat d'agradar, hi conviu l'impossible equilibri entre no ser excessivament evident i disponible i no ser excessivament críptica i inaccessible.
- Pel que fa a lligar, ells en general diuen que no fan res diferent a les seves pròpies xarxes. Podria ser que no es sentissin les xarxes com un espai seu, on expressar-se lliurement... és un espai en el que, sigui per la visió que tenen del judici que rebran com a homes o perquè no tenen masses habilitats en aquests, estan molt a prop de fer el ridícul. I com el mandat masculí de lligar és el de ser actiu, no s'hi exposen).
- Els dos gèneres manifesten maneres o estratègies diferents de preveure i cuidar-se davant d'un possible no.

Diversitat percebuda, al voltant de les motivacions

Anàlisi descriptiu

Els tres grups coincideixen en que no creuen que hi hagin diferencies segons el gènere, sinó que (altra vegada) la diversitat depèn de la persona; encara que anteriorment han reflexionat sobre la forta normativitat del que ha de fer cada gènere per lligar, per exemple.

Ells tenen un discurs sobre el que fan elles (més motivades per l'èxit, més pendents de les xarxes, més influenciables en definitiva) més pejoratiu i de judici, i creuen que la seva actitud de no fer res és la millor.

Anàlisi interpretatiu

- Tot i que, com dèiem, en el punt anterior havien dit que nois i noies fan coses diferents, aquí no ho volen atribuir al gènere. No reconeixen el que acaben d'exposar.

Anàlisi del Bloc 2: Comoditat, seguretat, riscos i cures als entorns digitals

General

En aquest bloc s'aborden temàtiques al voltant de la comoditat i seguretat dels entorns virtuals, així com els riscos percebuts i les pràctiques de cura i autocontrol que es realitza, des d'una perspectiva de gènere

Els continguts que es cerca treballar en aquest apartat són:

- Analitzar quins espais virtuals (i físics) no els permeten ser o comportar-se tal i comsón o volen ser, segons gènere.
- Discernir entre un espai virtual insegur i un espai virtual segur.
- Definir els riscos, diferenciant els riscos percebuts i/o experiències viscudes, segonsgènere.
- Identificar estratègies diferenciades, segons gènere, d'evitació, resposta, autodefensa,

  etc.
- Considerar si la mirada social condiciona (o no) les respostes a determinats riscos.

Comoditat i incomoditat en els entorns digitals

Anàlisi descriptiu

Preguntats sobre què pot generar incomoditats en els entorns virtuals, les respostes dels grups son variades. En el grup mixte de seguida es connecta (per part de les noies principalment) amb el fet de rebre missatges no desitjats però també amb un altre tema: l'impacte dels continguts als que s'accedeix sobre les persones -relacionats amb l'aspecte físic i en clau d'impacte emocional-. En el grup no mixte de noies, elles estableixen ràpidament una connexió entre la incomoditat i la possible agressió exterior; elles s'expressen en clau i amb concepte sobre la seguretat personal. També aprofundeixen en el tema argumentant que, per norma general, són

les persones més properes les que poden realitzar comentaris que poden ferir i fer sentir incomoditats; en canvi si reben comentaris agressius o que opinen coses negatives, de persones no properes o desconegudes, exposen que no els afecta tant. En el grup no mixte de nois, en canvi, ells no reconeixen sentir-se incòmodes en cap entorn digital d'entrada (perquè si hi ha alguna situació responen, riuen del tema o simplement no els afecta); tot i que en el grup mixte els nois estan de forma general en sintonia amb aquesta afirmació, refereixen els continguts molt estereotipats com a temes que poden afectar i fer sentir malament, així com que rebre comentaris no desitjats també els afecta.

Ells, explorant el concepte d'incomoditat, s'acaben referint gairebé de forma generalitzada només a temes més pràctics, com situacions o ocasions en les que no saben com reaccionar a les xarxes socials, o purament tècnics, com la preocupació per la ciberseguretat. Elles en l'aspecte més tècnic refereixen a les opcions de privacitat que tenen les xarxes socials que fan servir, i la gestió d'aquestes opcions.

D'altra banda, en clau de comoditat, la resposta és bastant similar als tres grups (però es desenvolupa sobretot al grup no mixte de noies i al grup mixte) i es resumeix en espais que els i les permetin estar amb les amistats, cercles o persones properes (entenent compartir temps a les aplicacions, al jocs, en trucades, etc.); amb persones que coneixen o persones que creuen que comparteixen interessos o s'assemblen. Espais on ningú els digui res i, per elles, un espai on expressar-se, explicar les teves coses, i poder ser elles mateixes.

<u>Anàlisi interpretatiu</u>

- Per norma general tant ells com elles es senten còmodes a aplicacions plenes d'"iguals",gent d'edats similars, interessos similars, perfils similars...
- Generalment les noies aporten moltes més reflexions i de forma més ràpida en totes aquestes temàtiques, fet que ens permet fer la hipòtesi que elles n'han reflexionat o n'han parlat en més ocasions que ells.
    - S'observa un discurs contradictori en el grup de noies: per una banda no es reconeixen com a persones que es puguin sentir incòmodes, però després relaten incomoditats molt concretes. Alhora, narren una doble font d'incomoditat: les persones properes, si fan comentaris que poden ferir, i les persones desconegudes, quan interaccionen de forma "rara" (tot

i que no explicitat en un primer moment, posteriorment s'especifica que aquesta raresaté a veure amb la invasió del seu espai personal digital, amb fer comentaris sobre l'aspecte o fer preguntes íntimes, amb tenir "males intencions", etc. és adir, el que relaten -i potser identifiquen però no expliciten- com microagressionsde gènere). És a dir, finalment elles estan d'acord en que les interaccions amb

persones desconegudes que envaeixen el seu "espai personal" (i pel general parlen en masculí i de nois o homes) és la principal fons d'incomoditat a l'espai virtual.

- Es constata que les noies connecten molt més ràpid amb el tema de les agressions i queen -reben més, ja que en relaten moltes de diferents tipus i tenen desenvolupats diferents mecanismes per evitar-les. En canvi, amb els nois es constata que no en rebentantes o que si les reben no les comparteixen.
- Com dèiem, ells no connecten, en un primer moment, amb la sensació d'incomoditat, oneguen que els hi pugui afectar. Són categòrics en la negativa i no aprofundeixen (tot i que ho faran a preguntes posteriors on aniran referint-se a aquesta pregunta per explicar coses que no han explicat en aquest moment).
- D'altra banda, cal comentar també, que així com ells es refereixen gairebé tota l'estonaa la ciberseguretat, les noies no mencionen mai o quasi mai; sembla que no és un temaque les preocupi o interpel·li excessivament.

Espais segurs/espais insegurs

Anàlisi descriptiu

Preguntant pers espais físics més segurs, altre cop hi ha molta diversitat en els grups. En el grup mixte tant nois com noies comparteixen el tema de sentir- inseguretat en espais nous i no coneguts. S'observa una gran diferència en el grau d'aprofundiment en el grup no mixte de noies: elles exposen detalls sobre si entren o no a certs espais o circulen per uns o altres depenent de si hi ha o no altra gent, de si coneixen a la gent que hi ha, de si la zona és més o menys segura, de si és de dia o de nit, de si vas acompanyada o no, de com és el carrer o l'urbanisme de la zona, de si tens gent a prop a qui acudir o de si coneixes algun lloc a prop on poder-te refugiar en el cas de que hi hagi algun problema, etc. Ells en el grup no mxite, en canvi,es limiten a descriure zones insegures d'un poble o ciutat sobretot a nivell socioeconòmic (si és"pobre" o es "xungo") i horaris de nit, i d'una forma molt restringida -en relació a possibles robatoris.

Quan es refereixen a espais virtuals i sensació de seguretat o inseguretat, ells de nou parlen sobre aspectes més pràctics i tècnics (sobre si una pàgina pot ser una falsificació, enllaços podenconduir a una estafa, etc. i alguns indicadors per a detectar aquests possibles atacs) .

Elles, tant en el grup no mixte com en el grup mixte, a més hi afegeixen el fet de rebre interaccions no desitjades i de sentir-se vigilades o controlades. Connecten també ràpidament amb temes d'exposició i el nivell d'exposició que permet o "promociona" una aplicació. Així, consideren que una xarxa és més insegura quan més exposat estigui al teu perfil a persones queno coneixes; per aquests motius consideren el Whatsapp com la més segura i debaten sobre les opcions de privacitat que permet TikTok i també Instagram (que consideren una xarxa menys segura). D'altra banda, valoren positivament les opcions que els hi permeten mantenir alguns continguts privats, bloquejar, denunciar, etc. i en definitiva, fer una gestió dels riscos (en relacióa que les hi és més fàcil que ens els espais físics).

D'altra banda, i continuant amb el tema de si hi ha aplicacions que son més insegures o no se senten seves, d'altres també expressen que si en una aplicació s'hi estan massa estona o si hi ha

moltes polèmiques, tampoc s'hi senten còmodes. Citen el cas de Twitter com una aplicació on sempre hi ha polèmica i que a més perceben que està molt dissenyada per a que sigui així. Una

noia comenta que s'ha tret el TikTok perquè el contingut que li mostrava li semblava tòxic i deixa entreveure que l'afectava a la seva salut mental.

En general, i en referencia a si la gent es queda en aplicacions que consideren menys segures, opinen que les persones no es treuen les aplicacions tot i que puguin estar exposats o exposades (perquè a tothom li interessa saber que fa la resta i han de seguir connectats o connectades), però sí coneixen casos puntuals en que algú en particular s'ha desinstal·lat alguna aplicació. Ells també coneixen casos puntuals de gent que s'ha tret les aplicacions perquè ha patit violència, i citen el cas d'una noia que va rebre assetjament sexual, i el d'un nen que va rebre insults.

Quan hi ha un tema que preocupa especialment en relació a la seguretat, elles ho comparteixen més amb el grup d'iguals i possiblement amb d'altres referents en casos puntuals. Ells, expressen que si es tracta d'un tema molt estrany sí que ho poden comentar amb les amistats, però que en general, no els cal compartir mai aquests temes.

Anàlisi interpretatiu

- Elles estan molt més avesades a tenir en compte els elements que objectivament provoquen o els donen sensació d'inseguretat. Sempre que es mouen, ja sigui en espais físics com virtuals, estan molt condicionades per aquest tema, de forma més o menys conscient.
    - Enumeren una grandíssima quantitat d'elements que analitzen i que tenen en compte en els seus moviments quotidians, gestionant molts elements alhora.
    - Cal remarcar que es detecta certa persistència de discursos associats a l'estigma associat al consum de substàncies (en relació a la inseguretat que provoca la possibilitat d'interaccionar amb gent que beu o que consumeix cànnabis), relacionat també amb els discursos del terror sexual.
- Ells en general se senten més relaxats i no se senten insegurs a cap lloc en especial, o connecten menys amb la sensació d'inseguretat. Pel que sembla que no han de fer sovint l'exercici d'anàlisi constant que fan les noies.
    - Sorprèn que no mencionin en cap moment els videojocs, ni narrin experiències d'inseguretat en ells, sent que han manifestat anteriorment que és un dels seus entorns virtuals; reforça la hipòtesi de que els videojocs tenen una categorització diferents respecte als entorns digitals, que no permet que els associïn a temàtiques que relacionen amb d'altres entorns com els xarxes socials.
- En relació a mecanismes grupals o comunitaris, elles estan més acostumades a compartir sensacions o vivències de manera més específica i profunda, i a buscar ci compartir consell o protecció de manera col·lectiva, tenint en compte el seu grup. Ells, en canvi, no expressen ni fer-ho ni tenir-ne la necessitat; això a tall d'hipòtesi podria estar influenciat per l'individualisme que caracteritza el seu mandat de gènere, així com perquè estan menys avesats a mostrar-se vulnerables.
- En general, es percep molta confusió entre què saben realment o no de les pantalles en una vessant més tècnica -ja que tot i tenir molt domini d'algunes parts, confonen d'altres-, però elles coneixen molts més els mecanismes i estratègies de privacitat i formes de fer servir les aplicacions, com treure's *followers*, posar-los en privats, etc. i fer-ne un gestió dels riscos.

Riscos dins les pantalles

Anàlisi descriptiu

Al preguntar sobre els riscos presents a les pantalles o en els entorns digitals, ens trobem que elles connecten molt ràpid amb filtració d'imatges (en referència imatges privades, sense consentiment, també específicament *sexpreading*) i ciberassetjament, amb temes de demanda d'imatges i geolocalització, i amb gent "sense bones intencions". Ells connecten més amb riscos relacionats amb comptes falsos i robatoris de dades (de targeta de crèdit), i alguns noiscomenten més aspectes de salut física, com l'afectació a la vista.

Expressen però que els riscos que ells i elles perceben no són els mateixos que perceben les persones adultes. Tot i això, un cop preguntats pels riscos dels que han sentit parlar a les persones adultes, fan una llista molt similar a la que han descrit anteriorment, afegint-hi tres temes: la possibilitat d'una addicció, el fet d'accedir a continguts que no són propis per la seva edat i una excessiva despesa de diners (aquest darrer fet introduït especialment per part dels nois).

Exposen que són conscients que a vegades les famílies poden fer recomanacions en clau de seguretat però que tendeixen a no seguir-les perquè contradiuen el propòsit de les pròpies xarxes (per exemple, no acceptar seguidores o seguidors desconeguts, quan el que volen es tenirmés repercussió i per tant necessiten *followers*).

Segons expliquen i en la seva percepció, pels pares hi ha molts més riscos dels que perceben, i les xerrades que han rebut a l'Institut per part de la policia o els mossos d'esquadra, no tenen res a veure amb les seves realitats o experiències (ja que acostumen a partir d'exemples molt exagerats o es tracta de delictes).

En el grup de nois comenten que abans que els hi expliquin aquestes coses o els hi facin les xerrades, ells ja saben o coneixen d'aquests temes per intuïció. A destacar que a dos dels tres grups, es refereixen directament a les mares com a les persones amb qui parlen d'aquests temes (o que els hi parlen d'aquests temes) i que es preocupen d'això.

Anàlisi interpretatiu

- Hi ha una clarament una distribució diferencial dels riscos respecte nois i noies o, si més no, una percepció diferencials de quins són els riscos més rellevants segons el gènere de cada persona: elles son molt més conscients dels riscos associats amb les violències masclistes i les agressions sexuals digitals.
    - Cal fer notar també que, tot i que constantment s'està parlant de diferents tipus d'agressió sexual de forma velada, en cap moment es fan servir termes específics.
- En relació als riscos, i repetint el patró que ha aparegut fins ara en les qüestions relacionades amb la incomoditat o inseguretat, ells es refereixen altre cop a qüestions tècniques; de ciberseguretat o d'agressions a gran escala (hackeig, robatoris, etc.).
- Especialment al grup no mixte de nois, no es permeten connectar amb la por, o cap risc cap a ells en concret. Quan posen exemples, són de persones o casos que coneixen, però mai comenten que els hi pugui passar a ells en primera persona. A més, algunes persones puntuals exposen que ja tenen coneixements sobre el tema sense la necessitat que ningú els hi hagi hagut d'explicar els riscos, ja que ho han anat aprenent sols, amb un clar discurs de l'autosuficiència i la negació d'aprendre o estar connectat a algú altre que els hi pugui aportar quelcom.
- En relació als discursos de les persones adultes, tot i que no tots els grups ho expressen de la mateixa manera, es deixa entreveure que perceben que la gent gran estan molt alerta dels riscos que pateixen les noies, confirmant que el discurs del terror sexual és molt comú. De la mateixa manera, reconeixen que aquestes agressions que reben elles són molt habituals, però es refereixen a "viejos verdes", "enfermos" (en tant que qui les realitza són personatges llunyans o monstres), seguint aquests discurs del terror sexual, i alhora separant-se de l'opció que sigui quelcom que els interpel·li.
- En relació amb els nois sembla que els pares es mostren més preocupats per temes de despesa econòmica i de l'ús de les targetes: estafes, que siguin blanc d'altra gent, de webs, d'apostes…
- És manté la importància del rol la mare com a educadora en aquests temes i com a cuidadora.

Cures

Anàlisi descriptiu

En relació a les preguntes sobre què fan o han fet en aquestes situacions i a quins mecanismes han recorregut, hi ha un discurs molt generalitzat (tot i que més marcat en el grup mixte i en el grup no mixte de noies) que quan passen situacions no agradables, s'ha de recórrer a les amistats. En aquest sentit, la gent s'involucra (a diferents nivells i amb diferents intensitats) si són amics de veritat, i s'involucren molt i donen suport. Hi ha un discurs molt marcat que si d'altres persones no s'involucren en la situació, és perquè no són amistats verdaderes i que s'haurien de canviar.

Hi ha clarament una escala de gravetat de les situacions i si, aquesta escala, es pot comptar amb germans i germanes, cosins, amistats una mica més grans, etc. També en general, si hi ha situacions greus, es comenten amb els pares o una persona adulta o fins i tot, si es donés el cas, es contempla anar a la policia.

D'altra banda, cal destacar que s'accepta que les noies s'involucren més i millor que no pas els nois, i que els nois ja ho assumeixen, que elles s'hi impliquen més.

Anàlisi interpretatiu

- Es percep la importància de la xarxa i les amistats, tot i que de manera diferencial.
    - Les noies connecten amb el suport mutu i la sororitat en situacions concretes (per exemple, una noia exposa que és igual a una situació que podria passar al carrer, la de trobar-se a una noia beguda, sola de nit, i que l'ajudaria perquè ésel que s'ha de fer i també perquè li agradaria que ho fessin amb ella).
    - Els nois, narren més la no necessitat de comptar amb ningú, que s'ho poden solucionar sols, si bé també exposen diferències depenent de la gravetat de la situació.

- També hi ha una diversitat autopercebuda en relació al gènere; els nois reconeixen queles noies poden ser més empàtiques i estar més atentes a aquests temes.
    - Tot i això, es dona un fet curiós en un dels intercanvis quan hi ha un reconeixement per part dels nois d'aquest paper de les noies (sense assignar-li valoració ni rang específic): una de les noies reconeix que és només perquè pateixen més violències (sense posar-hi cap càrrega, com si fos un tema normalitzat) i excusa els nois posant d'exemple que farien el mateix, per exemple, en cas de baralla (que es un risc que està reconegut com a més masculinitzat). Es podria dir que no hi ha un reconeixement, en tant que rang i valor, del seu mandat de ser cuidadores i estar pendent de la resta.
- La posició dels nois, sobre patir agressions o haver de recórrer a estratègies de protecció, és la de no exposició de la vulnerabilitat.
    - Quan parlen de persones o situacions de vulnerabilitat, no parlen en primera persona sinó que parlen pràcticament sempre en tercera persona, i sovint es refereixen a nens més petits per exemplificar aquests temes.
    - A tall d'hipòtesi podríem dir que s'hi desvinculen ja que no poden mostrar fragilitat. Els diferents mandants de la masculinitat a més fan que es creguin invencibles 8o que haurien de ser-ho) i que no puguin admetre que els hi passencoses que els hi poden fer mal.
- Al grup de noies, s'hi narra un exemple que sembla indicar abusos en relació d'una persona adulta cap a una persona de 15 anys; tot i això, el discurs acaba fent-se complexi assenyalant a la persona més jove com a la culpable, per la seva poca maduresa emocional, i no qui està realitzant l'assetjament. Aprofundirem en aquestes narrativesen l'apartat següent.

Anàlisi del Bloc 3: Situacions no desitjades, violències i violències de gènere

General

En aquest bloc s'aborden les situacions no desitjades i les violències que es donen als entorns digitals i específicament s'aprofundeix en les violències masclistes, des d'una perspectiva de gènere.

Assetjaments i males experiències en general

Els continguts que es cerca treballar en aquest apartat són:

- Assetjament i discriminacions en els que el gènere (tot i que pot interaccionar) no és

  l'element principal.
- Estratègies d'evitació, resposta/confrontació o autodefensa, diferenciades segons

  gènere
- Prevenció i rol de les persones adultes
- Mirada social i repercussió en l'entorn proper i en un/una mateixa

Situacions no desitjades i males experiències

Anàlisi descriptiu

Preguntats els grups sobre males experiències o situacions no desitjades (en general) en les que s'han pogut trobar , s'observa ràpidament certa divisió en relació al gènere. Per que fa als nois del grup mixte d'entrada comenten que no els hi passen gaires coses. Tot i això, després expliquen que han rebut insults als videojocs, alguna broma pesada amb *stikers* (en grups d'amistats o de gent coneguda), exposen també la creació de *memes* i rebre comentaris desagradables en grups. Al grup no mixte de nois, es comenta rebre insults i amenaces. En general, els nois connecten més amb violències més clàssiques com són les confrontacions i les baralles o els insults i les amenaces.

Elles, tant al grup mixte, com al grup no mixte, narren diferents situacions no desitjades: des de rebre comentaris no desitjats per part de diferents persones a qüestions més vinculades a relacions més properes (com poden ser bromes de mal gust, mencions a propòsit, o comentarisa vídeos). Cal destacar aquí que elles, als dos grups, connecten molt ràpidament amb violències masclistes -tot i que no ho mencionen d'aquesta manera-, explicant diferents situacions: situacions d'assetjament per part de persones més grans i/o desconegudes; comentaris insistents, ofensius i desagradables; peticions de fotos íntimes; inclús comenten una situació on una persona adulta li oferia a una menor 700€/setmana, no s'acaba explicant a canvi de què, però la noia explica que la situació li va crear molta incomoditat.

Cal destacar que el tema de l'humor negre surt reiteradament, tan com a gustos i preferències, com a tema que pot ferir altres persones.

Opinen que les motivacions que hi ha darrere d'aquestes agressions poden ser múltiples: des de sentir-se poderós, a fer-se el graciós, o sentir superioritat, a fer mal, per *fotre*, o bé per inseguretat en si mateixa i molestar.

Pel que fa a provocar situacions no desitjades o males experiències a d'altres, tant ells com elles són conscients que alguna vegada poden haver ferit o causat mal a altres persones, de maneres diferents i també a escales diferents. Per exemple, una noia explica que pot haver ferit a una amiga pel fet de penjar una foto en la que ella surt afavorida i en canvi la seva amiga no, ignorant els sentiments de l'altra. D'altres noies narren que han pogut penjar vídeos o fer comentaris que no han pogut fer gràcia a tothom. Un noi comenta que ha pogut fer comentaris en un grup que potser no han fet sentir bé altres, però que la ironia és fàcil de mal interpretar i portar-te a la confusió.

D'altra banda, especialment els nois i en el grup no mixte, expliquen que és habitual (o que ho era sobretot a edats més primerenques) insultar-se i amenaçar-se jugant als videojocs, i que encara troben a gent que ho fa (com per exemple comentaris de l'estil "te voy a matar", o d'altres fets al moment i sense mala intenció real). També comenten que les pràctiques de fer- se bromes o insultar-se a través de grups o en xarxes socials, són "normals" i que té a veure ambser col·legues i relacionar-se, però que no tothom s'ho pren de la mateixa manera.

<u>Anàlisi interpretatiu</u>

- Elles no només descriuen violències de gènere, sinó violències sexuals, i a més

d'una manera molt ràpida i contundent. Ho narren amb molta resignació i traient importància o gravetat, com alguna cosa molt habitual. Expliquen que van dient que no i bloquejant a gent constantment. Així ignorar o bloquejar és viscut com una pràctica totalment habitual i normal, no li donen excessiva importància i ho mencionen com de passada, perquè és molt comú.

- En els entorns digitals es detecten paral·lelismes amb els contextos d'agressió als espais públics. No hi ha noves violències sinó que hi ha una extensió de les violències offline al món online, sí que amb algunes característiques especifiques del món en línia (per exemple, la possibilitat d'agredir des de l'anonimat o els atacs amb bots)
- Sembla que elles empatitzen més ràpidament en el fet d'haver pogut ferir o agredir a d'altres.
    - Alhora torna a connectar-se el fet de ferir a algú per no tenir en compte la seva imatge o aparença física; a tall d'hipòtesi, és molt important a les xarxes socials (en relació a les noies) el mandat de mostrar-se i ser atractives constantment, així com cercar l'aprovació dels i les demés.
- Ells relativitzen i normalitzen molt la violència relacionada amb els insults i/o les amenaces, classificant-ho com a "bromes". En conseqüència també mantenen que no els hi afecta (o no es permeten que els hi afecti, ja que és humor).

Hi ha un acord en que les xarxes socials i els entorns digitals són un espai on és molt fàcil ferir o fer mal a la gent ja que ràpidament una situació es pot desbordar. Té a veure amb aquesta desempatització que hi ha als entorns digitals: no veure en directe com afecta a la gent facilita aquestes conductes i, de rebot, normalitza i rebaixa la intensitat de l'afectació de certes agressions com són els insults

Impacte emocional

Anàlisi descriptiu

Davant la pregunta de com s'han sentit en aquestes situacions, en el grup mixte les noies connecten amb diferents emocions: incomoditat, impotència, judici i també, violació i violació de la privacitat. Un noi comenta que ha sentit humiliació i un altre ràbia i impotència per no poder fer res. Alguns nois comencen dient, de forma bastant contundent, que no senten res; ésun consens bastant estès en el grup no mixte de nois. També en el grup de noies hi ha una noiaque es desmarca amb un discurs molt dur sobre com no li afecta res.

Quan aquesta pregunta es reformula i es fa una altra aproximació, preguntant o fent referenciaa com es poden sentir altres persones en aquestes situacions, els nois del grup no mixte aporten

un ventall una mica més ampli de sentiments i emocions: aflora com a sentiment més comú la ràbia (repetit diverses vegades), i també citen la tristesa, la desmotivació i la incomoditat. Al grup mixte també amplien les seves respostes: "fets merda", malament, que no serveixen per res, molestos, amb por, jutjats.

Elaboren que afecta més a menys edat i depenent del temps que faci que s'està a una aplicacióo entorn digital (en el sentit d'haver desenvolupat certa tolerància o adquirir experiència) ; i méssi es tracta d'una persona coneguda que no pas si la persona és desconeguda.

En relació a aquest factor de l'edat, el grup de noies té un debat molt específic amb el tema. La conversa s'amplia a partir de les afirmacions d'una noia que comenta que tot això t'afecta si ets més petita però ara ja no t'hauria d'afectar, i que és habitual que les noies més petites pengin continguts més "tontos", el que provoca que veure en l'actualitat els seus propis continguts d'aquelles edats els fa "vergonya" En aquest moment desenvolupen un debat al voltant de la idea que les nenes de l'actualitat s'exposen més i a unes edats més avançades. Així elaboren col·lectivament un judici (molt unànime i molt contundent) culpabilitzador cap a elles; segons el qual s'estan exposant amb gent que no té bones intencions. Afirmen tammbé que poden penjar el que vulguin, però si després les assetgen, no es poden queixar perquè s'ho han buscat;encara que hi ha alguna veu que, tot i no mostrar desacord amb el judici, matisa que són petitesi no són conscients que segons allò que exposen poden rebre unes reaccions determinades.

Tornant a la temàtica principal, en tots els grups és comú referir-se a la sensació d'alleujament un cop ha passat la mala situació. En el grup mixte elles de seguida, i immediatament després de

relatar que hi ha alleujament, connecten amb que també senten la necessitat de mantenir la prudència, perquè han de ser conscients que han de seguir en alerta perquè la situació es pot tornar a repetir amb molta facilitat. En aquest sentit, també comenten que es poden sentir frustrades perquè la situació torni a passar, i admeten que fan filtres per tal que no succeeixi. Alguns nois comparteixen aquesta inseguretat.

Anàlisi interpretatiu

- Hi ha clarament una distribució diferencial del rang d'emocions que es permeten tenir

  i/o expressar, segons gènere.
  - Ells no es permeten connectar amb les emocions, bé perquè en el moment les suprimeixen o bé perquè no volen/poden compartir-les. Hi tenen una resistència molt important (especialment en el grup no mixte de nois). D'altra banda, es permeten explorar aquestes emocions referint-se a casos hipotètics o a experiències viscudes per terceres persones (tot i que alguns reforcen que altres sí, però ells no).
  - Si es refereixen a situacions passades, sembla que el màxim que es puguin permetre els nois com a afectació emocional sigui el fet de "quedar-se ratllat". Rallat com a terme té una significat molt ampli i té connotacions més superficials i mentals, que no pas emocionals. No parlen de si hi pensen o no, sinó dels aprenentatges que han fet i de seguir endavant.
  - D'altra banda elles poden connectar més ràpid amb les emocions i expressar- les sense excessiu problema. De contrapartida, un cop connecten amb certes emocions en positiu sobre aquests temes (com per exemple, l'alleujament) de seguida és connecten amb d'altres que els han d'ajudar a mantenir-se alerta (com la prudència, la por o el judici) per a no tornar a trobar-se amb les situacions i integrar l'aprenentatge.
- La noia que es desmarca del grup de noies té un discurs molt masculinitzat i molt més similar al que aflora al grup de nois. Obre un espai d'autocrítica en el grup de noies, al que es sumaran la resta, sobre quines pràctiques feien o tenien quan eren més joves, donant per suposat que és habitual que aquestes coses t'afectin a una edat més jove, però ara ja no t'haurien d'afectar. Així, després de culpabilitzar a les noies més joves percom s'exposen i per la possibilitat de rebre assetjament sexual (com es desenvolupa a l'apartat superior), podem interpretar

a tall d'hipòtesi que:

- El mandat de culpabilitzar a les noies de les agressions que reben és molt comú i s'integra en edats molt joves (fins al punt que les fa jutjar a nenes d'onze anys).
- És una mecanisme per a lidiar (encara que sigui de forma negativa) amb les violències que van rebre de més petites ja que no hi ha hagut reconeixement ni composició, ni l'esperen.

- Complementant la hipòtesi anterior, constatem que hi ha també una forta sanció al propi gènere entre les noies: expressen que les nenes s'exposen i se'n en riuen, les ridiculitzen i les culpabilitzen. Tenen molta consciència que segons el que es penja o el que s'exposa, rebran agressions o comentaris "desagradables", però no ho vinculen o porten a la consciencia que es tracta de sancions per no comportar-se com s'espera que es comportin. Un altre fet a destacar és que relacionen l'aprenentatge amb la veterania, com més temps portes a les aplicacions més saps com moure-t'hi, i el que és correcte i el que no. A grans trets, podem concloure que aprenen tres mecanismes:
  - Modificar els seus comportaments i restringir-los, sobretot obeint el mandat de gènere.
  - Tenir una actitud de resignació, indiferència o menysteniment.
  - Validar el fet que elles siguin les que sancionin a altres noies que no ho fan, perquè deixen en mal lloc a les noies (és una autocensura a altres però, com desenvolupàvem també anteriorment, que són també elles mateixes de petites).
- Una noia en el grup mixte comenta que una vegada ja ha passat, segueix pensant-hi, però ho atribueix a que és molt sobre pensadora, invalidant aquí els seus sentiments. Es percep una alta resignació a rebre aquestes agressions, rebaixant-ne la intensitats, i expressant que amb el temps va passant.

Reaccions i conseqüències

Anàlisi descriptiu

Quan es pregunta què fan davant aquestes situacions, al grup mixte, tant ells com elles tenen i comparteixen moltes estratègies i de diferent tipus, segons la situació. Tot i això, les noies el que fan més habitualment és bloquejar (i ho han fet totes en més d'una ocasió), fer servir d'altres

mecanismes de les aplicacions (com ocultar “històries”, treure dels seguidors, etc.) o comunicar-se de forma contundent i expressar un límit. Alguns d'ells també han hagut de fer algunes d’aquestes estratègies, però és menys comú; hi ha algun noi que expressa no haver hagut de fet mai cap d’aquestes coses.

En relació als aprenentatges que han extret d’aquestes situacions no només extreuen valoracions negatives; narren també aprenentatges en positiu, com aprendre a vigilar més els seus propis comentaris que no fan gràcia o que poden ferir a d'altres persones.

Davant d’aquestes situacions, expressen que ho solucionen entre ells, entre els seus grups d’“iguals”, i que no recorren per norma general a persones adultes. Ho solucionen parlant-ho amb amistats “de veritat” o realitzant d’altres estratègies més públiques com compartint captures de pantalla o explicant-ho a d’altres. Tot i això, el grup de noies (i en particular una veu) minimitza les violències rebudes altra vegada, dient que es tracta de tonteries i res greu.

Es relata un consens entre els tres grups bastant compartit, en relació amb qui es comparteixen aquestes situacions en relació a la seva gravetat: només les coses greus o molt greus es comparteixen amb família i persones adultes. Tot i això, hi ha matisos en el que consideren “greu” i) pel que fa a elles, potser compartirien algunes coses abans amb la família del que expressen els nois.

Així, com relaten, amb persones adultes només ho comparteixen quan consideren que la situació ha estat greu. Posen els exemples de dos casos en que es va compartir amb persones adultes: un amb la mare i un altre amb la directora de l’institut, però que aquesta darrera no s’hiva implicar massa perquè era una “tonteria”.

<u>Anàlisi interpretatiu</u>

- Com hem vist anteriorment, ells i elles tenen moltes estratègies per a navegar en els entorns digitals, també. Però elles especialment estan més avesades a fer servir els recursos de seguretat d’aquestes (com bloquejar, posar en privat, etc.) i els tenen moltnaturalitzats.
- Cal destacar que elles sempre parlen dels agressors en masculí i minimitzen

  constantment la gravetat d’aquestes accions.

- Que davant de situacions no desitjades, es compti principalment amb la xarxa d'amistats, de confiança, ens fa pensar que aquest espai és més viscut com un espai seu, amb codis, valors i maneres de funcionar que no comparteixen amb la gent adulta. Aquesta distància del que és un espai "seu" al que és un espai "adult" o on les persones adultes hi tenen pes o capacitat d'acció, ens ho corrobora el testimoni de la no actuació de la directora davant d'un cas d'assetjament.
    - És probable que el professorat no estigui format en aquest àmbit i no tinguin protocols o accions consensuades i reflexionades davant aquets situacions.
    - És molt probable que això es tradueixi en una inacció (o aparença d'inacció) que els i les adolescents interpretin com indiferència, menysteniment, etc. i que pertant acabin llegint la situació viscuda com a no important.

Violències masclistes

Els continguts que cerca treballar en aquest apartat són:

- Coneixement i reconeixement de les violències masclistes digitals en l'adolescència.
    - Formes de violència masclista. *Violència digital: consisteix en els actes de violència masclista i misogínia en línia comesos, instigats, amplificats o agreujats, en part o totalment, amb l'ús de tecnologies de la informació i de la comunicació, plataformes de xarxes socials, webs o fòrums, correu electrònic i sistemes de missatgeria instantània i altres mitjans semblants que afectin la dignitat i els drets de les dones. Aquests actes causen danys psicològics i, fins i tot, físics; reforcen estereotips; danyen la dignitat i la reputació; atempten contra la privacitat i la llibertat d'obrar de la dona; li causen pèrdues econòmiques, i obstaculitzen la seva participació política i la seva llibertat d'expressió*.
    - Àmbit de violència masclista. *Violència masclista que es produeix a les xarxes de comunicació digitals, enteses com a nova àgora d'interacció, participació i governança per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació. Entre altres pràctiques, inclou el ciberassetjament, la vigilància i el seguiment, la calúmnia, els insults o les expressions discriminatòries o denigrants, les amenaces, l'accés no autoritzat als*

equips i comptes de xarxes socials, la vulneració de la privacitat, la manipulació de dades privades, la suplantació d'identitat, la divulgació no consentida d'informació personal o de continguts íntims, el dany als equips o canals d'expressió de les dones i dels col·lectius de dones, els discursos d'incitació a la discriminació envers les dones, el xantatge de caràcter sexual per canals digitals i la publicació d'informació personal amb la intenció que altres persones agredeixin, localitzin o assetgin una dona.

- Percepció, resposta/confrontació o autodefensa, diferenciades segons gènere.

Violències de gènere digitals en l'adolescència

Anàlisi descriptiu

Al preguntar sobre violències de gènere digitals, al grup mixte despleguen un ampli ventall d'exemples: assetjament, ciberassetjament, rebre missatges no desitjats, estar a sobre exageradament i insistentment, comentaris ofensius, faltar respecte, abús de confiança, sexualitzar, denigrar o inferioritzar una persona a través d'*stickers* o *memes* (específicament a noies, amb un componen de sexualització), rebre textos discriminatoris, en general i també de caire sexual.

El grup no mixte de nois son una mica més concrets; anomenem assetjaments, amenaces, passar imatges sense consentiment, enviar sense permís "foto-polla", i compartir imatges de noies sense consentiment.

Quan se'ls hi exposen diferents tipus de violències més enllà de les expressades, no aconsegueixen posar-se massa d'acord sobre si son violències o no, i si son masclistes o no; les opinions persistents poden ser llibertat d'expressió, la insistència pot ser senzillament ser pesat, etc. Si bé reconeixen les situacions en primera instància i poden veure que generen incomoditatso malestars, tendeixen a relativitzar-les a mida que les discuteixen.

Al grup no mixte de noies, narren dues experiències viscudes; una d'elles relacionada amb un noi deu anys més gran que l'escrivia molt insistentment i una altra amb un noi que constantment demanava imatges i que era una pràctica que feia molt normalment amb diverses noies (noi que va acabar denunciat per enviament d'imatges no desitjades). Per altra banda, apareixen narracions de moltes pràctiques que han rebut que es podrien considerar violències de menor

intensitat respecte les anteriors o microviolències, com: demanar fotos per Instagram; rebre comentaris sexuals (en un cas específic, sabent que coneixes a la novia); casos de persones molt, molt insistents a xarxes socials, a les que han bloquejat i que es creen d'altres comptes per seguir insistint.

Al començar a desenvolupar pràctiques al voltant de les violències masclistes, al grup no mixte de noies s'aporta el concepte de "relació tòxica", com una relació on hi ha comportaments de control, mala gestió emocional, abús, etc. però aplicat a ambdues bandes d'una relació. Consideren que aquest concepte i aquestes pràctiques son també extensibles i passen a les relacions d'amistats, tot i que en menys mesura, o estan menys visibilitzades.

Al preguntar si creuen que hi ha espais o entorns digitals més masclistes que d'altres, el grup mixte, ofereix una visió àmplia dels diferents espais que consideren i que tenen molt clars: pornografia, videojocs i xarxes socials. A les xarxes socials narren insults de caràcter sexual i denigrant cap a les noies, especialment dirigits i en relació a les fotos que pengen. Als videojocs, expliquen que hi ha tracte discriminatori cap a les noies, que per exemple ni tan sols s'accepta que una noia pugui jugar bé a un videojoc i per aquests motius se l'ataca; també fan menció la possibilitat de l'anonimat dels agressors, a la protecció que els hi dona ser un "nom d'usuari"; i finalment comenten també que les imatges de les noies als videojocs estan molt sexualitzades (que per exemple elles apareixent en bikini, mentre que ells tenen una aparença de potencia i fortalesa física).

Al grup no mixte de nois, a més de confirmar el tema dels videojocs (coneixen i narren situacions de violència i desprestigi cap a les noies, pel sol fet de ser-ho), es mostren molt conscients que l'Instagram és un espai molt hostil cap a les dones, on reben molta pressió i molta violència (però alhora també comenten que han estat d'acord en formar part d'aquestes xarxes socials i per tant han de ser conscients del que s'exposen i no haurien de queixar-se).

Quan es pregunta sobre si ells o elles han pogut ser qui han provocat alguna vegada malestar d'aquest tipus a una altra persona, al grup de nois surten ràpid diferents exemples comcomentar fotos o robar i/o compartir fotos sense permís, però parlant sobretot de persones queconeixen o casos explicats. En alguns casos ella admeten haver fet algunes d'aquestes pràctiques: comentaris o sobretot pràctiques relacionades amb fotos. Tot i això comenten que no és greu perquè ho fan en privat, "només" en veu alta a les seves amistats, comentant en petits grups, etc. però que mai ho farien o ho dirien en públic o en obert o cap a la noia. En el cas d'algú que

va agafar una foto sense consentiment, es disculpa a si mateix dient que la va esborrar molt ràpid.

Les noies, de contrapartida, expliquen situacions en les que han pogut ser insistents amb alguna relació, però amb sentiment de culpabilitat de ser pesades.

Anàlisi interpretatiu

- Tant ells com elles anomenen un ampli ventall de violències de gènere digital i en podendescriure diverses; tot i això hi ha algunes diferències.
    - En el grup mixte de nois es centren en violències més evidents, com amenacesi insults (i que ja han anat expressant com a violències centrals en d'altres apartats, independentment si son de gènere o no) i les específicament relacionades amb el consentiment i les imatges de contingut sexual o sexualitzable.
    - Així sembla que són conscients de les violències de gènere quan aquestes són d'alta intensitat i no quan són més subtils. I en el cas dels nois d'aquelles de elsque s'han fet especialment campanyes de prevenció o han aparegut als mitjans.
- En relació a rebre o veure comentaris masclistes (en general, com a actitud estructural que es dona als entorns digitals) el relat del grup de noies es una mica contradictori; comenten que rebre comentaris masclistes és molt habitual, però també diuen que als seus entorns no o que elles no n'han rebut, o que poden ser tonteries. Això ens porta a

  pensar, a tall d'hipòtesi, diverses qüestions:

    - Potser els costa identificar aquestes actituds o comportaments més ambientalsquan els hi estan passant directament o en el seu grup o espai propi.
    - Potser hi ha certa resignació, en tant que està molt assumit i ja no identifiquenles baixes intensitats, qualificant-ho de tonteries.
    - Potser estem fent una lectura adultocentrista, en tant que les violències, a no ser que siguin molt extremes, no es consideren violències en els entorns digitals,ja que la comunicació en general és més extrema i intensa (generant també certa dessensibilització a les violències percebudes de baixa intensitat o que elshi passen a d'altres).

- Ells són conscients o expressen que sí hi ha masclisme arreu, però alhora afloren contradiscursos com que les dones també contribueixen a la violència i es sumen a atacspúblics (no des d'una concepció que la violència pot ser estructural, sinó com que elles també poden ser violentes), que també formen part de la violència en relacions tòxiques, o que hi ha pràctiques que si les poden fer per igual homes i dones, quan les fan els homes si es poden considerar violència però no de gènere o masclista (és a dir, tothom igual). Complementari a aquest discurs apareix el que assumeix que reben violències però que en s'hi exposen per voluntat pròpia quan accedeixen a estar en aquestes entorns digitals, que són violents i elles ho saben.
- Ells tenen semblen tenir clar que hi ha pràctiques que fan en privat o amb les seves amistats no es poden considerar masclistes (perquè es normalitzen) i que el problema només vindria si les fan en públic cap a les noies.
- Als discursos d'elles apareixen casos on s'identifica nois com a masclistes, però es tractacom si fossin casos aïllat. Poca consciència del masclisme estructural i dels mandats generalitzats que regeixen.
- Pel que fa als videojocs, s'observa una naturalització de la divisió de gèneres molt clara,sent de molt poc conscients de la socialització diferencial de gèneres o de la penalització i correcció de comportaments que representen les violències masclistes; senzillament hi ha videojocs per nois i n'hi ha per noies, però a uns agraden naturalment unes coses més que d'altres, perquè som diferents.
- Les noies no connecten amb haver agredit a d'altres noies en el marc de violències masclistes o haver contribuït en una relació de violència masclista (contribuir a humiliacions públiques, comentaris, ignorar situacions, disculpar pràctiques, etc.), sinó que preguntades per aquest tema fan un trasllat només a els relacions de parella i connecten i expliquen situacions en les que han pogut ser insistents amb alguna relació, però amb sentiment de culpabilitat de ser pesades.
- D'altra banda, quan es pregunta sobre si ells o elles han pogut ser qui han provocat alguna vegada malestar d'aquest tipus a una altra persona, és representatiu com elles tenen més autoconsciència i sentiment de culpa que no pas ells, mostrant-se més empàtiques amb el possible malestar causat, i més exigents amb la revisió dels seus actes.

Emocions, reaccions i conseqüències

Anàlisi descriptiu

Quan es pregunta com s'han de sentir les persones que reben aquetes violències o ells i elles en aquestes situacions, al grup de nois no mixte, no sembla que contestin parlant d'ells, si no d'alguna tercera persona. Comenten que "sin más", com si no fos res greu o important. Les noies, en canvi expressen ràpidament incomoditat, fàstic i vergonya aliena. Les noies del grup mixte diuen que en aquestes situacions se senten inferiors, humiliades, ofeses, i que també es poden sentir culpables. Un noi del grup mixte expressa que, quan una amiga li ha va explicar unasituació així, es va sentir malament i amb ràbia.

D'altra banda, en relació a l'impacte més estructural, un altre noi comenta que les mateixes situacions afecten diferent als nois que a les noies, posant l'exemple de rebre atencions o comentaris no demanats; un noi s'ho pot sentir més com un elogi, perquè un home no pensa que pugui ser o sentir-se inferior, sinó al contrari, superior. A partir d'aquí aporta valoracions enrelació als nois com a "més simple", que la societat és molt masclista i que a un home, només elsupera un altre home, per això un noi s'ho pren més com una broma. etc.

Davant d'aquestes situacions, hi ha un consens en que primer de tot s'explica al nucli de confiança, amb aquelles amistats que saps que et poden ajudar. En quant a les persones adultes, apareix la família, la mare, el pare, familiars propers, però cal destacar que la figura que més apareix és la mare. Altra gent adulta que surt a les seves narracions són monitors d'esplais i caus, entrenadores, professionals del centre educatiu o amistats que siguin adultes.

Si bé, preguntats a qui han recorregut o recorrerien en el cas que els hi passes a una altra persona, refereixen més ràpidament la necessitat de parlar amb referents adults i cercar suport

o ajuda, però exposen que quan es refereixen a donar suport a amistats, no es pot anar als pares i explicar "què li passa a la seva filla".

En relació als recursos disponibles els nois diuen que recorrerien, si fes falta a un psicòleg per tal de demanar ajuda, o bé que trucarien al 061. Les noies, per la seva banda, anomenen el telèfon de violències masclistes.

En tant que repercussions que tenen aquestes situacions en els seus entorns, hi ha un consens en el grup de nois que a les persones agressores se les castiga o penalitza, tractant-les diferent, deixant-les de costat, no fent-les cas i no rient-les les gràcies. També expressen que la persona

que ha rebut assetjament sol rebre ajuda (però no especifiquen ni volen aprofundir en com).

Les noies comenten que fan costat a la persona agredida preocupant-se per com està i donant-li consells i expressant-li que això no li hauria d'estar passant. També comenten que aquestes situacions afecten, i més si es tracta d'un grup d'amistats, i després diuen que van més en compte.

Anàlisi interpretatiu

- Segueix el discurs de minimitzar repercussions i conseqüències en les violències masclistes. Només si és molt clara la situació es pot explicar, inseguretat sobre marcar el límit de quan són elles culpables i quan són ells, etc.
- En general les noies es mostren més empàtiques, se senten més culpables, i aprenen a anar més en compte amb les seves accions als entorns digitals. Tot i això en cap moment es fa referència a conscienciar als nois sobre aquestes agressions. Sembla que l'agressor sempre és algú llunyà i extern (i també ho sembla en el grup no mixte de nois).
- Tot i que les noies connecten amb el fet que aquestes situacions poden crear por, incomoditat, culpa, etc. no sorgeix cap reflexió al voltant de la vergonya o l'aïllament que poden provocar.
- Apareix el discurs de que ells no se senten ferits, no reben violències, etc. perquè son més simples, menys complicats, i llegeixen les coses d'una altra manera (en relació o a no sentir-se ofesos per a sexualització); de contrapartida s'infereix que elles poden ser violentades perquè són més complexes o complicades (atribuint-ho a una naturalització de gènere o a una qüestió de com es concreta aquesta individualment, no perquè hi hagi un marc estructural que els sotmet).
- Elles en els seus discursos mostren la coexistència d'un discurs més hegemònic i tradicional i dels discursos de la igualtat i també de l'empoderament; així conviuen visions i anàlisis feministes amb interpretacions culpabilitzadores i masclistes, i això es tradueix també a com poden disculpar, culpabilitat, invisibilitzar, etc. però alhora ser molt conscients, visibilitzar, etc.
- En relació a les violències masclistes i el contactar amb persones adultes, mantenen el mateix esquema i pactes de consens que quan es refereix a violències en general, de que si no es greu no es comparteix i no cal cercar ajuda. Tot i això aquest consens conviu amb la idea, quan es refereixen a d'altres persones, que s'ha de demanar ajuda i recórrer a gent adulta i recursos

especialitzats.

- Altre cop La mare apareix com a figura de confiança i cuidadora, en consonància amb el seu rol de gènere.

- Es percep que tenen la idea generalitzada, o així l'expressen, que les noies que pateixen violències reben suport de les amistats, de les persones adultes, de l'entorn i inclús de la justícia. Sobretot ells, no poden concretar bé com és aquest suport, però es podria dir que tenen certa idealització dels processos que viuen aquestes persones.

Anàlisi general: algunes qüestions transversals

- Pel que fa a la construcció del discurs i del contingut textual dins el grup i la masculinitat:
  - En el grup de nois: de forma constant hi ha un consens relativament ràpid, es presenten idees poc aprofundides, o quan algú mostra sensibilitat o emocions el grup no li dona espai (excepte quan es tracta de ràbia o diversió). Tot i això, sembla molt important fer riure a la resta. En alguns moments hi ha una performativitat molt marcada de la masculinitat.
  - En el grup mixte: sembla que l'intercanvi amb les noies afavoreix discursos més desenvolupats i rics per part dels nois, i no hi ha tanta pressió de consens de grup masculí.
  - A tall d'hipòtesi podríem dir que el seu mandat de gènere no els permet connectar amb cap fragilitat/vulnerabilitat, i menys encara si es tracta d'un grup només de nois. Ells s'han de mostrar forts, segurs i invulnerables. Els temes emocionals només s'obre quan hi ha noies, elles en són les receptores.
- En tant que entorn digitals hi ha dos àmbits que es repeteixen constantment i que són rellevants al llarg de tots els aparats: les xarxes socials i els videojocs.
  - Pel que fa a les xarxes socials TikTok és, actualment, la xarxa social per excel·lència; senten que és aquella que més respon als seus desitjos i més s'adapta als seus gustos. Les noies reconeixen passar-hi molt de temps i sembla que es senten que tenen accés a continguts més variats i per tant es perceben com a menys estereotipades; els nois hi passen menys temps o ho reconeixen menys.

    Així, tot i aquesta popularitat és una xarxa on la participació està molt esbiaixada per gènere i té poc rang o prestigi que els nois (en especial certes masculinitats

més normatives que no responen a cànons de popularitat) publiquin moltes coses a TikTok.

- Els videojocs apareixen constantment a tots els apartats però d'una manera diferent; hi ha moments -sobretot quan s'aborden temes socials- en que semblaque no se'ls considera un entorn digital on hi desenvolupen la vida. Podríem dir que en molts moments tenen com una conceptualització o una categoria pròpia.

- Pel que fa al domini dels entorns digitals, podríem dir que hi ha un domini diferencial: elles per norma general tenen més coneixements i recursos pel que fa a l'ecosistema social i a com navegar i gestionar aquest (inclús en les seves vessants tècniques) i ells es refereixen més a qüestions tècniques i d'expertesa, com si fos l'àmbit que les toqués dominar (tot i que sovint, tenen uns coneixements molt limitats).
- De forma molt generalitzada, hi ha una percepció diferencial del que és oci i quin és unoci vàlid en el que destinar el temps; per a elles pot ser relacionar-se a través de les xarxes socials (tot i que elles també li donen pot rang en si mateix) i per ells destinar temps als videojocs com a oci reconegut (tot i que ho ha diferencies entre els nois en relació a l'ús de videojocs).
- Les noies exposen diferents pràctiques i escenaris de violència masclista en tots els apartats i gairebé en relació a tots els temes treballats. És un tema absolutament present i transversal a tot l'anàlisi.
- En els diferents apartats apareix de forma més o menys constant un procés dual d'identificació de les violències -relativització de les violències; quan se'ls hi demana, n'expressen moltes i les identifiquen, però després poc a poc les van relativitzant i els hivan traient importància (sigui perquè son molt habituals, perquè han anat aconseguint mecanismes de defensa, perquè han adaptat el seu comportament -restringint llibertats- per a no rebre'n, etc.).
- Pel que fa als diferents eixos interseccionals, no aporten excessives reflexions ni aprofundeixen en les diferents preguntes que se'ls hi plantegen, més enllà de les relacionades amb el gènere. A tall d'hipòtesi podríem plantejar que si bé si es senten interpel·lats i interpel·lades per les qüestions de gènere, no s'hi senten per les qüestionsde classe o diversitat de capacitats. Si que ha aparegut, en un dels grups especialment, la qüestió del racisme en diverses ocasions, però aportada explícitament per part de persones racialitzades.